

บทที่ 3

การลงทุนโดยตรงในกลุ่มประเทศอินโดจีนและสหภาพพม่า

เนื่องด้วยระบบการเมืองการปกครอง และเศรษฐกิจของประเทลาว กัมพูชา เวียดนาม และพม่า เป็นการจัดการดำเนินการโดยรัฐมีความแตกต่างกับประเทศไทยอย่างมาก ดังนั้นการลงทุนในกลุ่มประเทศดังกล่าว จึงจำเป็นต้องศึกษาลักษณะพื้นฐานสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมประกอบกัน

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

การเมืองและการปกครอง

ลาว ปกครองโดยระบอบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ โดยพรรคการเมืองเดียว คือ พรรคประชาชนปฏิวัติลาว (The Lao People's Revolutionary Party: LPRP) มีอำนาจสูงสุดตั้งแต่ลาวเริ่มปกครองในระบบสังคมนิยม เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม พ.ศ. 2518 ปัจจุบันถือว่า ลาวมีเสถียรภาพทางการเมืองที่มั่นคง

สภาประชาชนสูงสุด ได้รับรองและประกาศใช้กฎหมายรัฐธรรมนูญเมื่อวันที่ 13 สิงหาคม 2535 หลังจากการบริหารประเทศโดยไม่มีกฎหมายรัฐธรรมนูญมาเป็นเวลากว่า ทศวรรษ สารสำคัญของรัฐธรรมนูญลาวมีลักษณะเช่นเดียวกับกฎหมายสูงสุดของประเทศสังคมนิยมอื่น ๆ คือปฏิเสธการแบ่งแยกอำนาจ แต่ให้ยึดถือแนวทางของพรรคประชาชนปฏิวัติลาวเป็นพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กำหนดให้อำนาจทั้งหมดเป็นของประชาชนโดยมีสภาแห่งชาติ เป็นองค์กรที่มีอำนาจในการเลือกตั้ง รับรองหรือปลดหัวหน้าฝ่ายบริหาร และตุลาการ ตามการเสนอของคณะกรรมการประจำสภา ซึ่งมีสมาชิกสภาแห่งชาติจำนวนหนึ่งเป็นสมาชิก สำหรับรัฐบาลซึ่งรับผิดชอบด้านการบริหารนั้น ได้มีการปรับคณะรัฐมนตรีและโครงสร้างการบริหารงานของกระทรวงต่าง ๆ ที่มีบทบาทและหน้าที่ซ้ำซ้อนกัน โดยยุบกระทรวงเศรษฐกิจ แผนการ และการเงิน

ที่เคยรับผิดชอบการบริหารงานด้านการวางแผนเศรษฐกิจและการคลังของประเทศ แล้ว จัดตั้งกระทรวงการเงินขึ้นมาแทน และกำหนดให้นโยบายเศรษฐกิจการค้า อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงการค้า นอกจากนี้ยังได้ยุติบทบาทของกระทรวงพาณิชย์เศรษฐกิจ กับต่างประเทศ และจัดตั้ง “คณะกรรมการแผนการและความร่วมมือ” ซึ่งมีหน้าที่กำหนด แผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งควบคุมและส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ โดยประสานงานกับกระทรวงหลักทางเศรษฐกิจ คือ กระทรวงการเงิน กระทรวงการค้า และธนาคารแห่งชาติ และกระทรวงอุตสาหกรรม กสิกรรมและแรงงาน

สถาบันการเมืองที่สำคัญของลาว คือ

1. พรรคประชาชนปฏิวัติลาว (The Lao People's Revolutionary Party: LPRP)
2. สภารัฐมนตรี (พรรคฯ ทำหน้าที่แต่งตั้งคณะรัฐมนตรี)
3. สภาแห่งชาติ (The National Assembly) ทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติและด้าน

ตุลาการ มีหน้าที่ดูแลอนุมัติงบประมาณ การออกและการแก้ไขกฎหมาย ตลอดจน พระราชบัญญัติต่าง ๆ รวมทั้งการกำกับดูแลการทำงานของรัฐบาล

ลาวประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2534 (เดิม กฎหมายอยู่ในรูปของคำสั่งฝ่ายบริหาร คือ ระเบียบคำสั่งของพรรคและสภารัฐมนตรี)

ภาวะเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของลาวใช้ระบบสังคมนิยมตั้งแต่ พ.ศ. 2518 และเริ่มปฏิรูประบบ เศรษฐกิจในแนวทางระบบเศรษฐกิจเสรี เมื่อ พ.ศ. 2529 ทั้งนี้โดยมี “นโยบายจินตนาการ ใหม่” ที่เน้นระบบการค้าเสรี

จากรายงานของธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (Asian Development Bank : ADB) ระบุว่า ลาวมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาคอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการ เจริญเติบโตที่มั่นคง เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อลดลงตั้งแต่ พ.ศ. 2544 และแนวโน้มเศรษฐกิจ ของลาวจะดีขึ้น โดยมีตัวหนุนจากการลงทุนขนาดใหญ่

ลาวได้รับการจัดอันดับอย่างเป็นทางการว่า เป็นประเทศยากจนที่มีหนี้สินมาก ถือเป็นภาระหนักของรัฐบาลลาวว่าครึ่งหนึ่งของหนี้มาจากการกู้ยืมความช่วยเหลือของ ลาวมาจากองค์การและสถาบันระหว่างประเทศ 20 แห่ง องค์การรัฐบาลและสถาน เอกอัครราชทูตประเทศต่าง ๆ 43 แห่ง องค์การเอกชนระหว่างประเทศ 88 แห่ง

ตารางที่ 3 ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจของลาว ใน พ.ศ. 2542-2546

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ	7.3	5.9	5.5	5.8	6.1
การลงทุนภายในประเทศสุทธิ/GDP	22.7	20.5	21.0	22.0	22.0
การออมภายในประเทศสุทธิ/GDP	16.4	14.7	13.8	14.0	14.0
อัตราเงินเฟ้อ (ดัชนีราคาผู้บริโภค)	134.0	27.0	7.8	6.5	6.0
อัตราการเติบโตของปริมาณเงิน	78.3	45.8	20.0	18.0	6.0
ดุลงบประมาณ/GDP	-8.8	-7.9	-8.0	-6.1	-6.0
อัตราเติบโตของสินค้าส่งออก	7.7	8.3	8.1	8.5	8.5
อัตราเติบโตของสินค้านำเข้า	0.3	6.6	10.5	11.0	11.0
ดุลบัญชีเดินสะพัด/GDP	-6.3	-5.8	-7.2	-8.0	-8.0
อัตราหนี้สิน	11.4	10.1	10.5	9.8	9.2

หมายเหตุ: ปีงบประมาณของลาว สิ้นสุดในวันที่ 30 กันยายน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2545. คู่มือการลงทุนในประเทศลาว.

กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

ด้านผลผลิตของภาคธุรกิจ ปรากฏว่า ภาคการเกษตรซึ่งมีสัดส่วนการจ้างงานถึงร้อยละ 85 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ เนื่องมาจากการลงทุนในการก่อสร้างระบบชลประทาน การค้าชายแดนด้านสินค้าเกษตรกับประเทศไทย สำหรับภาคอุตสาหกรรม โดยเฉพาะการก่อสร้างและการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ส่วนใหญ่เป็นการลงทุนของไทยในลาว ภาคบริการซึ่งมีสัดส่วนเป็นหนึ่งในสี่ของเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวซึ่งทำให้ภาคบริการมีการเติบโตเพิ่มขึ้นด้านการลงทุนทางตรงจากต่างประเทศของลาวใน พ.ศ. 2544 มีมูลค่าทั้งสิ้น 30 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

การปรับปรุงนโยบายของประเทศ จากรายงานของ ADB ระบุว่า ลาวประสบปัญหาหนี้สาธารณะที่อ่อนแอ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดดุลงบประมาณอยู่ที่อัตราร้อยละ 8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ใน พ.ศ.2544

โดยสัดส่วนรายได้้น้อยกว่ารายจ่าย ซึ่งรัฐบาลตั้งเป้าไว้ว่าภายใน พ.ศ. 2548 จะเพิ่มยอดรายรับของประเทศให้อยู่ที่สัดส่วนร้อยละ 18 ของ GDP อาจหารายได้โดยการออกพันธบัตรภายในประเทศ หรือชดเชยโดยเงินกู้ และเงินให้เปล่าจากต่างประเทศ

แนวโน้มเศรษฐกิจของประเทศใน พ.ศ. 2545-2546 ADB ได้คาดการณ์ว่าแนวโน้มเศรษฐกิจของลาวจะดีขึ้น โดย GDP จะอยู่ที่ร้อยละ 6.1 ใน พ.ศ. 2546 ปัจจัยสำคัญที่เกื้อหนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจของลาว ได้แก่

1. การลงทุนในประเทศจะขยายตัวเพิ่มขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการลงทุนจากภาครัฐบาล โดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมเหล็กและปูนซีเมนต์ เพื่อการพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ ทั้งนี้ บริษัทซีเมนต์ลาว (Lao Cement Co.) ของรัฐบาลได้ลงทุนก่อสร้างโรงงานผลิตปูนซีเมนต์แห่งที่สองเสร็จแล้วในปลาย พ.ศ. 2544 นอกจากนี้บริษัทเหล็กเวียงจันทน์ (Vientiane Steel Co.) ของเอกชนได้ลงทุนก่อสร้างโรงงานผลิตเหล็ก

2. การลงทุนของต่างชาติน่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ในช่วงต้น พ.ศ. 2544-2545 รัฐบาลลาวได้ ปรับปรุงกฎระเบียบด้านการลงทุนให้สอดคล้องกับกฎหมายส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ จะช่วยสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุนในลาวได้มากขึ้น

3. รัฐบาลลาวได้รับเงินช่วยเหลือและเงินกู้จากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ได้แก่ รัฐบาลสวีเดน เพื่อใช้ในการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการศึกษาและสุขอนามัยของประชาชนลาว รัฐบาลญี่ปุ่นได้อนุมัติเงินกู้ที่มีเงื่อนไขผ่อนปรน (Soft Loan) เพื่อก่อสร้างก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว ข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2 เชื่อมจังหวัดมุกดาหารของไทยกับแขวงสะหวันนะเขตของลาว โดยจะเริ่มก่อสร้างได้ในช่วงปลาย พ.ศ. 2545 อย่างไรก็ดีเมื่อวันที่ 21 มีนาคม พ.ศ. 2547 ได้มีพิธีลงนามและทำพิธีลงเสาเข็มระหว่าง 2 ประเทศในการก่อสร้างสะพาน เพื่อส่งเสริมการค้า การท่องเที่ยวของไทย-ลาว และยังเป็นเส้นเชื่อมไปยังแขวงคานัง ประเทศเวียดนาม โดยคาดว่าจะเสร็จใน พ.ศ. 2548

สำหรับเงินเฟ้อ จากการวิเคราะห์ของ มาตรฐานการลงทุน (Investment Criteria) : EIU : Business rankings model (Global and regional ranking) ตรงข้ามกับ ADB โดยที่ EIU วิเคราะห์ว่า อัตราเงินเฟ้อของลาวจะปรับตัวสูงขึ้นเป็นร้อยละ 12 ใน พ.ศ. 2545 และร้อยละ 15 ใน พ.ศ. 2546 เนื่องจากสาเหตุของค่าเงินกีบต่อเหรียญสหรัฐฯ มีแนวโน้มอ่อนตัวลง ส่งผลให้เกิดแรงกดดันด้านเงินเฟ้อจากสินค้าและบริการนำเข้าที่มีราคาแพงขึ้น

(Import Inflation) เนื่องจากลาวต้องพึ่งพาการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศโดยเฉพาะไทย อีกประการหนึ่งคือ ผลผลิตในภาคการเกษตรในช่วงปลาย พ.ศ. 2544-2545 ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย ส่งผลให้ราคาสินค้าอาหารภายในประเทศปรับตัวสูงขึ้น ในขณะที่ ADB คาดว่ารัฐบาลลาวจะสามารถควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้คงอยู่ที่ร้อยละ 6 ใน พ.ศ. 2546 เนื่องจากการดำเนินนโยบายการเงินที่เข้มงวดและอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับที่ต่ำจากหลายปีที่ผ่านมา การส่งออก และการท่องเที่ยวของลาวคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเช่นกัน ADB ยังคาดว่ารายรับและรายจ่ายของรัฐบาลจะเพิ่มขึ้นใน พ.ศ. 2546 โดยคาดว่ารายรับจะเพิ่มขึ้นจากการปฏิรูประบบการจัดเก็บภาษี สำหรับรายจ่ายคาดว่าจะเพิ่มขึ้นโดยจะเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

นอกจากนี้รัฐบาลลาวมีแผนที่จะจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone: SEZ) ภายใน พ.ศ. 2544-2548 ในพื้นที่แต่ละภาคของประเทศเพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษเขตแรกจะจัดตั้งที่สะพานนะเขต-ซีโน โดยคาดว่าจะเริ่มการก่อสร้างภายใน พ.ศ. 2546 ทั้งนี้สามารถจำแนกนโยบายการพัฒนาแต่ละภาคของลาว

ระบบการเงิน และ ธนาคาร

รัฐบาลลาวเร่งปฏิรูประบบการเงิน การธนาคาร โดยการรวมธนาคารของรัฐจาก 8 ธนาคาร เหลือ 4 ธนาคาร เพื่อให้ธนาคารมีความมั่นคง ในปัจจุบัน ระบบการเงินของประเทศขึ้นอยู่กับธนาคารหลัก คือ ธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ (State-owned Commercial Banks: SOCBs) มีทั้งหมด 3 ธนาคาร และธนาคารเพื่อการส่งเสริมการเกษตร (Agriculture Promotion Bank) รัฐบาลอนุญาตให้ธนาคารของต่างชาติ และธนาคารร่วมทุนเปิดดำเนินการในลาวได้ ซึ่งส่วนใหญ่ตั้งอยู่ที่นครเวียงจันทน์ การปฏิรูปภาคการเงินโดยการสนับสนุนของ ADB, กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และธนาคารโลก จะช่วยทำให้การกู้ยืมไปสู่โครงการที่จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพแก่เศรษฐกิจของประเทศและมีผลต่อการเติบโตของ GDP มากขึ้น อีกทั้งเป็นการบังคับให้รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ของประเทศมีการดำเนินการในเชิงพาณิชย์มากขึ้น

นโยบายการเงิน ในปัจจุบันรัฐบาลลาวยังดำเนินนโยบายการเงินแบบเข้มงวด เพื่อควบคุมอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 10 เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2544-2548) ปัจจุบันเงินที่หมุนเวียนในระบบส่วนใหญ่เป็นเงินสกุลบาทร้อยละ 40 และเงินสกุลเหรียญสหรัฐประมาณร้อยละ 40-50 ส่วนเงินกีบมีไม่ถึงร้อยละ 10

การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของลาวปัจจุบันใช้แบบ “Inter-Bank Monetary Exchange Rate” เริ่มใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นระบบที่ให้ตลาดเป็นผู้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยน โดยมี The Banque Pour le Commerce Extérieur Lao: BCEL ธนาคารพาณิชย์ของรัฐที่ใหญ่ที่สุด เป็นผู้กำหนดอัตราแลกเปลี่ยนทางการ (Commercial Bank Rate) ส่วนใหญ่ธนาคารในลาวจะรับแลกเงินสกุลใหญ่เป็นเงินสกุลเล็กเท่านั้น

ระบบภาษีอากร

รัฐบาลลาวได้ส่งเสริมการลงทุนให้นักลงทุนได้รับการยกเว้นภาษีในธุรกิจบางประเภท หรือเสียภาษีอัตราร้อยละที่ลดลงจากเดิมซึ่งให้สิทธิพิเศษสำหรับนักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุน

กฎหมายแรงงาน

กฎหมายแรงงานกำหนดหลักเกณฑ์ในการควบคุมการใช้แรงงาน เวลาทำงาน อัตราค่าจ้าง และประกันสังคม โดยรัฐบาลกลางกำหนดให้นักลงทุนต่างประเทศจะต้องจ่ายค่าแรงงานขั้นต่ำสำหรับการทำงานในอัตรา 10,000 กีบต่อวัน (ประมาณ 23 บาท) หรือ ประมาณ 300,000 กีบต่อเดือน (ประมาณ 699 บาท)

รูปแบบการลงทุนของต่างชาติในลาว

กฎหมายธุรกิจได้ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ. 2537 ซึ่งครอบคลุมกฎหมายพาณิชย์ต่างๆ รวมถึงการจัดตั้งบริษัท การจัดการ และการแก้ไขกรณีพิพาท ใช้บังคับทั้งบริษัทท้องถิ่นและบริษัทต่างชาติ อีกทั้งให้การคุ้มครองด้านกฎหมายแก่เงินลงทุน ทรัพย์สิน และสิทธิของนิติบุคคลในลาว กฎหมายการลงทุนของต่างชาติเป็นอีกกฎหมายหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งบริษัท ภายใต้กฎหมายทั้งสอง รูปแบบการดำเนินธุรกิจในลาว แบ่งออกได้ดังนี้

1. สำนักงานตัวแทน ตามกฎหมายการลงทุนของต่างชาติจะอนุญาตให้มีการจัดตั้งสำนักงานตัวแทนได้ แต่กฎหมายธุรกิจมิได้คุ้มครองถึงสำนักงานตัวแทน ดังนั้น

สำนักงานตัวแทนที่จัดตั้งในลาวจึงไม่มีสถานะภาพทางกฎหมายและการเสียบายที่แน่ชัด หน่วยงานที่ดูแลสำนักงานตัวแทน คือ คณะกรรมการคุ้มครองการลงทุนร่วมมือกับต่างประเทศ และลงทุนภายในประเทศของลาว

2. สำนักงานสาขา ซึ่งคล้ายคลึงกับสำนักงานตัวแทน ตามกฎหมายการลงทุนของต่างชาติ อนุญาตให้มีการจัดตั้งสำนักงานสาขาในลาวได้ แต่ไม่เป็นที่นิยมของบริษัทต่างชาติ เนื่องจากยังไม่มีกฎระเบียบในทางปฏิบัติ ยกเว้นธนาคารพาณิชย์ของต่างชาติ

3. การร่วมทุน บริษัทร่วมทุนจัดตั้งขึ้นมาภายใต้ความตกลงระหว่างหุ้นส่วนเพื่อการดำเนินธุรกิจภายในลาว โดยผู้ร่วมทุนจะร่วมกันรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของบริษัท และแบ่งผลกำไรกันตามที่ได้ตกลงกันไว้

4. การลงทุนของต่างชาติทั้งสิ้น ต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการคุ้มครองการลงทุนร่วมมือกับต่างประเทศและลงทุนภายในประเทศของลาว ทั้งนี้ ต้องมีเงินทุนจดทะเบียนขั้นต่ำอย่างน้อย 50000000 กีบ และจะต้องชำระเต็มภายใน 2 ปีนับแต่วันที่จัดตั้งบริษัท

ภาวะการลงทุนของต่างชาติในลาว

จากสถิติการให้การอนุมัติลงทุนจากคณะกรรมการคุ้มครองการลงทุนร่วมมือกับต่างประเทศและลงทุนภายในของลาวปรากฏว่า ระหว่างวันที่ 7 ธันวาคม พ.ศ. 2531 – 20 มิถุนายน พ.ศ. 2545 มีโครงการลงทุนจากต่างชาติในลาวแล้วทั้งสิ้น 958 โครงการ เป็นมูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น 7,299.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศผู้ลงทุนที่สำคัญเมื่อพิจารณาจากจำนวนโครงการลงทุน คือ ไทย มีจำนวนโครงการลงทุนในช่วง 14 ปีที่ผ่านมา 279 รองลงมาคือฝรั่งเศส เกาหลีใต้ และสหรัฐฯ เมื่อพิจารณาจากมูลค่าเงินลงทุน ไทยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่ง โดยมีเงินทุนทั้งสิ้น 2,674.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมา คือ สหรัฐฯ เกาหลีใต้ และฝรั่งเศส

สำหรับประเภทกิจการที่ต่างชาติให้ความสนใจลงทุนในลาว ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิต โดยเฉพาะการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป ซึ่งกว่าครึ่งเป็นการลงทุนจากไทย รองลงมา ได้แก่ กิจการภาคบริการ และการค้า เมื่อพิจารณาจากมูลค่าเงินลงทุน ปรากฏว่าโครงการผลิตกระแสไฟฟ้ามีมูลค่าการลงทุนสูงสุด รองลงมา ได้แก่ กิจการโทรคมนาคม และการขนส่ง โรงแรมและการท่องเที่ยว

ตารางที่ 4 การลงทุนของต่างชาติในลาวแยกตามประเภทกิจการ

หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ

กิจการ	จำนวนโครงการ	มูลค่าเงินลงทุน
การผลิตกระแสไฟฟ้า	7	45,892,000,000
โทรคมนาคมและการขนส่ง	17	638,427,047
โรงแรมและการท่องเที่ยว	52	630,273,792
อุตสาหกรรมและหัตถกรรม	191	589,396,307
อุตสาหกรรมการผลิตไม้	37	166,115,632
เหมืองแร่และน้ำมัน	34	138,492,764
อุตสาหกรรมเกษตร	94	130,155,674
บริการ	187	103,678,921
สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป	91	87,688,700

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2545. คู่มือการลงทุนในประเทศลาว.

กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

ความสัมพันธ์ด้านการลงทุนไทย-ลาว

จากสถิติของคณะกรรมการคุ้มครองการลงทุนร่วมมือกับต่างประเทศและลงทุนภายใน ไทยเป็นประเทศที่ลงทุนในลาวมากที่สุด ตั้งแต่ พ.ศ. 2531-2545 (มกราคม-มิถุนายน) ไทยลงทุนในลาวแล้วทั้งสิ้น จำนวน 277 โครงการ ทั้งที่เป็นการลงทุนของไทยทั้งสิ้นและการร่วมทุนกับลาวหรือร่วมทุนกับประเทศอื่น มีมูลค่าเงินลงทุนทั้งสิ้น 40,516.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ สาขาที่มีการลงทุนมากที่สุด เมื่อพิจารณาจากมูลค่าเงินลงทุน ได้แก่ การผลิตกระแสไฟฟ้า ขนส่งและโทรคมนาคม ธุรกิจโรงแรม และการท่องเที่ยว การผลิต โดยเฉพาะเสื้อผ้าสำเร็จรูป สิ่งทอ การเกษตร ตลอดจนเหมืองแร่

ตารางที่ 5 การลงทุนของไทยในลาวตั้งแต่ พ.ศ. 2531-2545 (มกราคม-มิถุนายน)

หน่วย : เหรียญสหรัฐ

กิจการ	จำนวนโครงการ	เงินลงทุน
การผลิตกระแสไฟฟ้า	4	2,465,000,000
อุตสาหกรรมเกษตร	23	20,742,409
สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป	43	46,074,989
อุตสาหกรรมผลิตอื่น ๆ	71	377,009,842
อุตสาหกรรมไม้	15	10,602,532
เหมืองแร่และน้ำมัน	10	16,346,000
การค้า	43	18,211,239
โรงแรมและการท่องเที่ยว	14	382,384,857
ธนาคารและการประกันภัย	7	55,800,000
บริษัทที่ปรึกษา	26	9,676,902
การก่อสร้าง	14	19,628,054
การโทรคมนาคมและการขนส่ง	7	630,160,000
รวมทั้งสิ้น	277	40,516,367,000

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2545. คู่มือการลงทุนในประเทศลาว.

กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

โอกาสและสู่ทางการลงทุนของไทยในลาว

อุตสาหกรรมที่ไทยมีโอกาสและสู่ทางในการเข้าไปลงทุนในลาว จะเป็นอุตสาหกรรมที่ลาวสามารถเสนอปัจจัยที่สร้างความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบให้แก่การผลิตของอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ไทยมีความต้องการ เนื่องมาจากการประสบปัญหาการลดลงของปัจจัยที่สร้างความได้เปรียบ อุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพเข้าไปลงทุนในลาว ได้แก่

1. อุตสาหกรรมเซรามิก ลาวมีความต้องการสินค้าเซรามิกประเภทวัสดุก่อสร้างเพื่อการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานต่าง ๆ จำนวนมาก โดยปัจจุบันลาวจะนำเข้าจากต่างประเทศ ส่วนโอกาสในการส่งออกไม่มากนัก เนื่องจากลักษณะสินค้าที่มีน้ำหนักมาก

การขนส่งต้องใช้ทางเรือเป็นส่วนใหญ่

2. อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นการผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก เนื่องจากลาวได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีจากสหภาพยุโรป

3. อุตสาหกรรมรองเท้าและชิ้นส่วน การผลิตเน้นเพื่อการส่งออกเนื่องจากได้รับสิทธิประโยชน์ทางด้านภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (Generalized System of Preferences : GSP) และโควตาการส่งออกไปยังสหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป แคนาดาและญี่ปุ่น ลาวมีการผลิตหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ในประเทศ และสามารถส่งออกขายต่างประเทศด้วย สำหรับยางพารา แม้ลาวจะเป็นประเทศเกษตรกรรม แต่ไม่มีการเพาะปลูกยางพารา อุตสาหกรรมการผลิตผักและผลไม้แปรรูป เป็นการผลิตที่เน้นการส่งออกเป็นหลัก เนื่องจากลาวได้รับสิทธิพิเศษด้านภาษีจากสหรัฐฯ สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น และการส่งขายไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ผู้ลงทุนต้องพิจารณาการดำเนินการแบบครบวงจร เพราะลาวมีการเพาะปลูกเพียงเล็กน้อย พอเพียงสำหรับการบริโภคภายในประเทศเท่านั้น ส่วนใหญ่นิยมปลูกข้าว สำหรับอุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ อาศัยการนำเข้าบรรจุภัณฑ์จากต่างประเทศ

4. อุตสาหกรรมธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยว มีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปลาว ทั้งเพื่อการติดต่อธุรกิจและการท่องเที่ยว สำหรับโรงแรมในเวียงจันทน์ น่าจะมีโอกาสสำหรับโรงแรมระดับดี 4-5 ดาว แต่ในเมืองหลวงพระบาง โรงแรมระดับดีเกินความต้องการแล้ว ยกเว้นในหน้าเทศกาลสำคัญ เช่น สงกรานต์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาสั้นๆ การลงทุนในกิจการประเภทนี้ต้องศึกษา

5. อุตสาหกรรมธุรกิจก่อสร้าง ความต้องการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน อีกเป็นจำนวนมาก เช่น ถนน เขื่อน โรงไฟฟ้า สำหรับอุปกรณ์การก่อสร้าง ส่วนใหญ่นำเข้าจากต่างประเทศ ยกเว้นปูนซีเมนต์ แต่ก็ยังเป็นเฉพาะบางแขวงเท่านั้นที่ไม่ต้องการอาศัยการนำเข้า

6. อุตสาหกรรมธุรกิจโทรคมนาคมขนส่ง มีจำนวนประชากรน้อย แต่ยังมีความต้องการอีกมาก ทั้งจากชาวลาวและนักธุรกิจต่างชาติ

ปัญหาและอุปสรรคในการลงทุนของไทยในลาว

1. ระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานยังไม่เพียงพอต่อการใช้ในประเทศ เช่น น้ำประปามีราคาสูงมาก และการสื่อสารโทรคมนาคมต่าง ๆ ไม่ทั่วถึงทำให้เป็นอุปสรรคด้านต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ
2. สภาพเส้นทางการคมนาคมขนส่งภายในประเทศยังไม่ดี ทำให้การขนส่งสินค้าต้องใช้เวลาาน และสินค้าได้รับความเสียหายและแตกหักง่าย ประกอบกับระบบการขนส่งสินค้ายังไม่ดีพอ และขาดแคลนรถขนส่งที่มีมาตรฐาน ทำให้การขนส่งสินค้าไม่ทั่วถึง
3. นโยบายของรัฐบาลกลางกับนโยบายของแต่ละแขวงอาจจะไม่สอดคล้องกัน ในทางปฏิบัติ ทำให้บางครั้งไม่สามารถขออนุมัติการดำเนินการได้ ทั้งที่ได้รับส่งเสริมจากรัฐบาลกลาง
4. แรงงานที่มีทักษะในการทำงานที่ได้มาตรฐาน สำหรับบางอุตสาหกรรม ยังมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับความต้องการของอุตสาหกรรมนั้นๆ ให้นักลงทุนที่จะเข้าลงทุนในลาวจำเป็นต้องมีการจัดอบรมเบื้องต้นแก่แรงงานก่อนเริ่มกิจการ

สิทธิประโยชน์ของการลงทุนในลาว

อนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นได้ทั้งสิ้น และให้มีการปรับโครงสร้างการร่วมทุนได้ ให้การลดหย่อนด้านภาษีอากร และการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยจะต้องขึ้นอยู่กับขนาด กิจการ สถานที่ตั้งและเงื่อนไขอื่น ๆ

ยกเว้นอากรนำเข้าสำหรับวัตถุดิบและอุปกรณ์สำหรับการผลิตเพื่อส่งออก ยกเว้นภาษีส่งออกสำหรับสินค้าสำเร็จรูป อนุญาตให้มีการนำเข้าช่างฝีมือต่างชาติ ให้มีการโอนเงินทุนและผลกำไรออกนอกประเทศ

การให้สิทธิประโยชน์จึงไม่มีหลักเกณฑ์ตายตัวแล้วแต่กรณี

ราชอาณาจักรกัมพูชา

การเมืองและการปกครอง

กัมพูชาปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ และมีนายกรัฐมนตรีดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรัฐบาล มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 5 ปี สภาพการเมืองของกัมพูชาในปัจจุบันถือว่ามีความเสถียรภาพ พรรคการเมืองมี 2 พรรคหลักคือ

1. พรรครัฐบาล จำนวน 2 พรรค คือ พรรคประชาชนกัมพูชา (Cambodian People's Party: CPP) หัวหน้าพรรค คือ สมเด็จฮุนเซน ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และ พรรคฟรอนต์ยูไนเต็ด (National United Front for an Independent, Neutral, Peaceful and Co-operative Cambodia: FUNCINPEC)

2. พรรคฝ่ายค้านคือ พรรคสม รังสี (Sam Rainsy Party: SRP)

ในปัจจุบัน พรรครัฐบาลทั้ง 2 พรรค สามารถร่วมมือกันได้อย่างราบรื่นทั้งในด้านการบริหารและนิติบัญญัติ รวมทั้งมีท่าทีที่สอดคล้องกันเป็นส่วนใหญ่ สำหรับกลุ่มการเมืองพรรคฝ่ายค้าน ยังไม่มีความเข้มแข็งมากพอ และคงสามารถทำได้เพียงแต่สร้างผลกระทบทางต่อภาพลักษณ์ของรัฐบาล โดยได้เคลื่อนไหวตรวจสอบการทำงาน พยายามชี้ให้สาธารณชน และนานาชาติเห็นถึงการทุจริตของรัฐบาล รวมทั้งใช้อำนาจทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว และของพรรค

ภาวะเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจกัมพูชาพัฒนาไปสู่ระบบเศรษฐกิจการตลาดที่มีความเสถียรภาพ โดยรัฐบาลได้กำหนดนโยบายที่มุ่งการพัฒนาศักยภาพทางการเกษตร ส่งเสริมการท่องเที่ยว และการลงทุนจากต่างชาติ เพื่อเพิ่มรายได้ของรัฐ การปฏิรูปเศรษฐกิจของกัมพูชาได้รับความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารโลก ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย และองค์การสหประชาชาติ

ปัจจุบันกัมพูชากำลังพัฒนาเศรษฐกิจตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 (ตุลาคม พ.ศ. 2543 – กันยายน พ.ศ. 2548) ซึ่งมุ่งรักษาอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ การกระจายความเจริญไปสู่ชนบทและการจัดการสิ่งแวดล้อม

ภาคเศรษฐกิจของกัมพูชาที่มีการเติบโต ได้แก่ ภาคการเกษตร ซึ่งก่อให้เกิดการจ้างงานถึงร้อยละ 75 ของจำนวนแรงงานทั้งหมดของประเทศ ปัจจุบันขยายการเพาะปลูกไปสู่พืชเศรษฐกิจ ภาคบริการ คือ การค้า การขนส่งและคมนาคม และการท่องเที่ยว ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 50 ของภาคบริการทั้งหมดของประเทศ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจะขึ้นอยู่กับนครวัดเป็นหลัก ภาคอุตสาหกรรมที่สำคัญ คือ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ตลาดส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูปที่สำคัญคือ สหภาพยุโรป

ตารางที่ 6 คำนวณชี้วัดทางเศรษฐกิจของกัมพูชา

	หน่วย : ร้อยละ				
รายการ	2542	2543	2544	2545	2546
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ	6.9	5.4	5.3	4.5	6.1
การลงทุนภายในประเทศสุทธิ/GDP	17.0	14.1	16.1	17.0	17.4
การออมภายในประเทศสุทธิ/GDP	11.8	6.9	9.6	11.1	12.3
อัตราเงินเฟ้อ (ดัชนีราคาผู้บริโภค)	0.0	0.5	0.0	2.0	3.0
อัตราการเติบโตของปริมาณเงิน	17.3	26.9	18.0	16.0	14.0
ดุลบัญชีประมาณ/GDP	-4.2	-5.8	-5.6	-4.5	-3.9
อัตราเติบโตของสินค้าส่งออก	17.9	53.2	7.7	7.6	7.8
อัตราเติบโตของสินค้านำเข้า	27.0	37.1	3.4	6.0	6.5
ดุลบัญชีเดินสะพัด/GDP	-8.4	-8.3	-6.6	-5.9	-5.1

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2545. คู่มือการลงทุนในประเทศ

กัมพูชา. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ได้รายงานไว้ว่า แนวโน้มเศรษฐกิจของกัมพูชาดีขึ้น โดยคาดว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจจะอยู่ที่อัตราร้อยละ 4.5 ใน พ.ศ. 2545 และ คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 6.1 ใน พ.ศ. 2546 ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของรัฐบาลกัมพูชา โดยรายได้หลักของประเทศ คือ อุตสาหกรรมการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูปและการท่องเที่ยว จะได้รับประโยชน์จากการส่งออกตามความต้องการจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม กัมพูชา

จะได้รับผลกระทบจากการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นในตลาดโลก โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เพราะถึงแม้ว่า ค่าแรงงานจะต่ำ แต่การส่งออกจะได้รับผลกระทบเนื่องจากค่าใช้จ่ายในการดำเนินธุรกิจในกลุ่มพหุชาสูง อีกทั้งสาธารณูปโภคที่ไม่เพียงพอ และค่าเงินเหรียญสหรัฐฯ ที่แข็ง ภาคการท่องเที่ยว จะเป็นภาคที่สามารถทำรายได้ให้กับประเทศได้ดี เนื่องจากการเปิดสนามบินเสียมเรียบช่วยกระตุ้นให้นักท่องเที่ยว อย่างไรก็ตาม กลุ่มพหุชายังต้องการลงทุน เพื่อการก่อสร้างสาธารณูปโภค

ระบบการเงินและการธนาคาร

สกุลเงินของกลุ่มพหุชา คือ เรียล (Riel) กลุ่มพหุชาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบ Managed Float ซึ่งประกอบด้วย 2 อัตรา คือ

1. อัตราทางการ (Official Exchange Rate) ซึ่งกำหนดโดยธนาคารกลางของกลุ่มพหุชาโดยใช้กับการค้าระหว่างประเทศของภาครัฐและวิสาหกิจของรัฐ
 2. อัตราตลาด (Market Rate) ซึ่งกำหนดโดยผู้ค้าเงินตราต่างประเทศในภาคเอกชน
- ปัจจุบัน การชำระค่าสินค้าเป็นเงินสกุลท้องถิ่นยังไม่เป็นที่ยอมรับในกลุ่มพหุชา แต่นิยมใช้เงินเหรียญสหรัฐฯ และเงินบาทของไทยแทน

ระบบธนาคารของกลุ่มพหุชา โดยมีธนาคารกลางเป็นผู้กำกับการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ที่มีเป็นจำนวนมากจากการเปิดสาขาของชาวต่างชาติ ซึ่งปัจจุบันมีข้อกำหนดในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ไม่มากนัก เช่น กำหนดให้ต้องดำรงเงินสดสำรองในอัตราร้อยละ 5 ของเงินทุน และ ร้อยละ 8 ของเงินฝาก

ระบบภาษีอากร

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา จัดเก็บจากผู้มีรายได้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกลุ่มพหุชาที่ได้รับภายในหรือภายนอกกลุ่มพหุชา และจากผู้ที่ทำนั้เป็นการชั่วคราวหรืออาศัยอยู่ในกลุ่มพหุชาไม่ถึง 183 วัน แต่มีรายได้จากผู้ว่าจ้างภายใน เสียภาษีในอัตราก้าวหน้า 5 %-20 %

ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีรายปีที่เรียกเก็บจากธุรกิจทุกประเภท เกษตรกรจะได้รับการยกเว้น โดยเก็บภาษีจากกำไรที่ได้จากการลงทุน ภาษีที่เก็บจะจำแนกตามประเภทกิจการ

กฎหมายแรงงาน

กัมพูชามีจำนวนแรงงานประมาณ 6 ล้านคน เกือบร้อยละ 75 เป็นแรงงานในภาคการเกษตร และทำงานอยู่ในโรงงานผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป แต่ชาวกัมพูชามีการศึกษาน้อยเฉลี่ยร้อยละ 35 จะเป็นผู้มีการศึกษาในระดับต้น ซึ่งการศึกษายังไม่ได้มาตรฐาน ดังนั้นนักลงทุนต่างชาติจึงจำเป็นต้องนำเข้าช่างฝีมือจากต่างชาติ เพื่อฝึกอบรมให้มีการเรียนรู้กฎหมายแรงงานระบุให้มีการจ้างงานสำหรับแรงงานตั้งแต่อายุ 15 ปีขึ้นไป สำหรับการปฏิบัติงานทั่วไป และ 18 ปีขึ้นไปสำหรับการทำงานที่เสี่ยงต่ออันตราย ชั่วโมงการทำงานตามกฎหมายคือ 8 ชั่วโมงต่อวัน และต้องจ่ายค่าแรง 1 เท่าครึ่งสำหรับการทำงานล่วงเวลา และจ่ายเป็นสองเท่าของปกติสำหรับการทำงานช่วงกลางคืนหรือวันหยุด ตามกฎหมายกระทรวงกิจการสังคม แรงงาน การฝึกอบรมวิชาชีพและอบรมเยาวชน ปัจจุบัน กัมพูชาไม่มีกฎหมายควบคุมสุขอนามัยและความปลอดภัยของแรงงานแต่มีกฎระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายค่าแรงงาน รัฐบาลสหรัฐฯ องค์กรแรงงานระหว่างประเทศและองค์กรระหว่างประเทศต่าง ๆ ได้เข้าไปให้ความช่วยเหลือ เพื่อปรับปรุงกฎหมายแรงงานให้เป็นระบบใช้ได้กับคนงานโดยทั่วไป

รูปแบบการลงทุน

รูปแบบการลงทุนในกัมพูชามี 4 ประเภท คือ

1. การถือหุ้นของชาวกัมพูชาทั้งสิ้น
2. การถือหุ้นของชาวต่างชาติทั้งสิ้น
3. การร่วมทุน
4. สัญญาความร่วมมือทางธุรกิจ (Business Cooperation Contract)

หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการลงทุนของต่างชาติ คือ สภาเพื่อการพัฒนา กัมพูชา (The Council for the Development of Cambodia: CDC) เป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งขึ้นภายใต้กฎหมายและกฎระเบียบการลงทุนในราชอาณาจักรกัมพูชาโดยมีสมเด็จพระนายนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และประกอบด้วยคณะกรรมการบริหาร 2 ชุดคือ

1. The Cambodian Investment Board: CIB ดูแลเรื่องการลงทุนของภาคเอกชน
2. The Cambodian Rehabilitation and Development Board: CRDB ทำหน้าที่ติดต่อ และดูแลโครงการที่เกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐาน และภาครัฐ รวมถึงติดต่อกับหน่วย

งานที่ให้เงินช่วยเหลือ และองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร

ภาวะการลงทุนของต่างชาติในกัมพูชา

สำหรับใน พ.ศ. 2545 (มกราคม-กันยายน) มีโครงการส่งเสริมการลงทุนที่ได้รับการอนุมัติทั้งสิ้น 23 โครงการ เป็นมูลค่าทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 44.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศที่ลงทุนมากที่สุดได้แก่ จีน เกาหลีใต้ และไต้หวัน แต่เมื่อพิจารณาจากทุนจดทะเบียนแล้ว เนเธอร์แลนด์ และสิงคโปร์ มีมากที่สุด

ประเภทกิจการที่ต่างชาติลงทุนในกัมพูชาส่วนใหญ่ได้แก่ การผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป เนื่องจากมีค่าแรงงานที่ต่ำ และได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีจากประเทศสหรัฐฯ และสหภาพยุโรป รองลงมา ได้แก่ สิ่งทอ และการผลิตในอุตสาหกรรมอื่น เช่น รองเท้า การแปรรูปไม้ อุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภคอื่น ๆ วัสดุก่อสร้าง นอกจากนั้น เป็นการลงทุนในภาคบริการ เช่น ศูนย์การท่องเที่ยว โรงงาน การศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-กัมพูชา

จากข้อมูลที่รวบรวมโดย Thai Trade Center ณ กรุงพนมเปญ ปรากฏว่า การลงทุนของไทยในกัมพูชาแล้วทั้งสิ้น 121 โครงการ สำหรับใน พ.ศ. 2545 ไม่ปรากฏการลงทุนจากไทยที่ได้รับการอนุมัติจาก CIB

จากสถิติที่ได้รับการอนุมัติจาก CIB ตั้งแต่ พ.ศ. 2541-2545 (มกราคม-กันยายน) ปรากฏ การลงทุนจากไทยทั้งสิ้น 17 โครงการ คิดเป็นมูลค่าทุนจดทะเบียนทั้งสิ้น 90.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

ประเภทกิจการที่ไทยลงทุนในกัมพูชา สามารถจำแนกตามประเภทได้ดังนี้

1. อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยลงทุนมากเป็นอันดับหนึ่ง จำนวน 30 โครงการตามสถิติของ CIB ระหว่าง พ.ศ. 2541-2545 และที่รวบรวมได้โดย Thai Trade Center ณ กรุงพนมเปญ ได้แก่ Cambodia Castle Peak Garment Export Co.,Ltd และ Cambodia Thai Union Garment Export Co.,Ltd โดยไทยถือหุ้นทั้งสิ้น

2. อุตสาหกรรมไม้ เป็นการลงทุนที่มีมูลค่าสูงเป็นอันดับหนึ่งของไทย และไทยยังเป็นประเทศผู้ลงทุนที่มีสัดส่วนการลงทุนมากที่สุดในอุตสาหกรรมไม้ด้วย ผู้ลงทุนจากไทยได้แก่ บริษัท TTP Cambodia Timber Product จำกัด ผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ โดยสัดส่วนการถือหุ้น ไทยร้อยละ 100

ตารางที่ 7 จำนวนโครงการลงทุนจากต่างชาติที่ได้รับการอนุมัติจาก CIB แยกตามประเภทกิจการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2541-2545 (มกราคม-กันยายน)

กิจการ	2541	2542	2543	2544	2545
เสื้อผ้าสำเร็จรูป	93	49	28	14	11
สาธารณูปโภคพื้นฐาน	1	1	1	-	-
อุตสาหกรรมเกษตร	2	5	1	1	3
โทรคมนาคม	-	3	-	-	1
สิ่งทอ	-	8	2	-	1
การเกษตรกรรม	3	-	1	-	2
บริการรวมกิจการ โรงแรม	8	3	8	4	3
อุตสาหกรรมอื่น ๆ	39	21	14	8	2
การก่อสร้าง	1	-	2	-	-
ปิโตรเลียม การพลังงาน	2	1	3	1	-
เหมืองแร่	1	-	-	-	-
ขนส่ง	-	1	-	-	-
เคมีภัณฑ์และปุ๋ย	-	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	150	92	60	28	23

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2545. คู่มือการลงทุนในประเทศ

กัมพูชา. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

3. ธุรกิจโรงแรม เป็นการลงทุนที่มีมูลค่าสูงเป็นอันดับที่สองของไทย กิจการของไทยที่ลงทุนในกัมพูชา ได้แก่ Bangkok Hotel, Juliana Hotel, Regent Park Hotel, Royal Phnom Penh Hotel และ อีก 2 โรงแรมที่กำลังอยู่ในระหว่างการก่อสร้าง

4. อุตสาหกรรมโทรคมนาคม กิจการของไทยที่ลงทุน ได้แก่ บริษัท Cambodia Mobile Telephone จำกัด บริษัท Samart Communication จำกัด บริษัท Cambodia Shinawatra จำกัด

5. กิจการประเภทอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมประกอบชิ้นส่วนเครื่องจักร อุตสาหกรรม

กรรมอาหาร อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมเกษตร เช่น บริษัท สหฟาร์ม จำกัด อุตสาหกรรมปิโตรเลียม ได้แก่ บริษัท ปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย จำกัด อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ ของบริษัทเครือเจริญโภคภัณฑ์

อาจกล่าวได้ว่า การลงทุนของไทยเป็นการลงทุนในอุตสาหกรรมที่หลากหลาย และเป็นที่น่าสนใจของนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งทำให้มีการแข่งขันในตลาดค่อนข้างสูง

โอกาสและลู่ทางการลงทุนของไทยในกัมพูชา

ปัจจุบันกัมพูชามีความสงบจากภาวะการสู้รบภายในประเทศ รัฐบาลกัมพูชาหันมาเร่งพัฒนาประเทศ โดยอาศัยการลงทุนจากภาคเอกชน ซึ่งรัฐบาลได้เร่งดำเนินการปฏิรูปในด้านต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักลงทุนทั้งภายในและต่างประเทศ นอกจากนี้ การเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของอาเซียนของกัมพูชาใน พ.ศ. 2542 ทำให้มีข้อผูกพันตามกรอบความตกลงต่าง ๆ ของอาเซียน รวมทั้งกรอบความตกลงว่าด้วยเขตการลงทุนอาเซียนเป็นการช่วยสร้างบรรยากาศการลงทุนที่เป็นเสรีและโปร่งใส

การศึกษาโอกาสและลู่ทางการลงทุนของไทยในกัมพูชา ภายใต้กรอบความตกลงว่าด้วยการลงทุนอาเซียน จำเป็นต้องปฏิบัติตามกรอบ นโยบายการลงทุน ปัจจัยสนับสนุนการลงทุนอื่น ๆ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรค เพื่อนำมาวิเคราะห์โอกาสและกลยุทธ์ในการลงทุนที่เหมาะสม การเข้าไปลงทุนอุตสาหกรรมไทยที่มีศักยภาพการลงทุนจะจำแนกอุตสาหกรรมเป้าหมายเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ อุตสาหกรรมการผลิต และอุตสาหกรรมบริการ โดยศึกษาภาวะอุตสาหกรรมสนับสนุนและภาวะอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

1. อุตสาหกรรมการผลิต

1.1 อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็งและอุตสาหกรรมอาหารสัตว์

1.1.1 การผลิตพืชผลทางเกษตร ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเหลือง เพื่อใช้ในการผลิตอาหารสัตว์ ในกัมพูชาไม่เพียงพอสำหรับการนำมาผลิตในรูปแบบอุตสาหกรรม

1.1.2 อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ การผลิตอาหารสัตว์สำเร็จรูปในกัมพูชายังไม่สามารถผลิตได้เต็มกำลังการผลิต จึงยังมีกำลังผลิตเหลือเพื่อรองรับการขยายตัว

1.1.3 อุตสาหกรรมเลี้ยงสัตว์ ในกัมพูชามีการเลี้ยงไก่มากกว่าสัตว์ประเภทอื่น แต่ยังจัดว่ามีปริมาณน้อย ไม่เพียงพอต่อการผลิตในรูปแบบอุตสาหกรรม

1.2 อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป

1.2.1 อุตสาหกรรมหอยเย็นและบรรจุภัณฑ์ เป็นผู้จัดการแข่งขันเองไม่มีการประกอบธุรกิจหอยเย็นเป็นการเฉพาะ ขณะที่บรรจุภัณฑ์อาศัยการนำเข้าจากต่างประเทศ

1.2.2 อุตสาหกรรมผักและผลไม้แปรรูป การปลูกผักและผลไม้ มีพอเพียงสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเท่านั้น อุตสาหกรรมบรรจุภัณฑ์ ยังต้องอาศัยการนำเข้าจากต่างประเทศ

1.3 อุตสาหกรรมเซรามิก

1.3.1 การทำเหมืองแร่ ส่วนมากเป็นการทำเหมืองอัญมณีและทอง ส่วนเหมืองดินและหินมีไม่มากนัก

1.3.2 อุตสาหกรรมก่อสร้างรัฐบาลเร่งการก่อสร้างหลายโครงสร้างพื้นฐาน

1.4 อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป

1.4.1 อุตสาหกรรมสิ่งทอในกัมพูชามีน้อยมาก ต้องอาศัยการนำเข้าจากต่างประเทศ

1.5 อุตสาหกรรมรองเท้า และชิ้นส่วน

1.5.1 อุตสาหกรรมหนัง กัมพูชามีการผลิตหนังดิบ และหนังฟอกในประเทศและสามารถส่งออกไปยังต่างประเทศ

2. อุตสาหกรรมการบริการ

2.1 ธุรกิจการโรงแรมและการท่องเที่ยว ปริมาณการเข้าประเทศของคนต่างชาติ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยเกื้อหนุนต่อธุรกิจนี้

2.2 ธุรกิจโทรคมนาคม มีความต้องการการบริการด้านนี้ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากเป็นธุรกิจสนับสนุนให้แก่อุตสาหกรรมอื่น

2.3 ธุรกิจก่อสร้าง การลงทุนมีอย่างต่อเนื่อง โดยวัสดุก่อสร้างต้องอาศัยการนำเข้า

ปัญหาและอุปสรรคด้านการลงทุน

ปัญหาภายในประเทศ ในด้านความไม่มั่นคงทางการเมือง ขาดกฎหมายหลายอย่าง ยังไม่มีความพร้อมที่จะเอื้อประโยชน์แก่การลงทุน

ปัญหาขาดแคลนศูนย์ข้อมูลข่าวสารที่ใช้ในการพิจารณาตัดสินใจลงทุนและระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน การสื่อสารที่ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภค

ปัญหาด้านการดำเนินงานธุรกิจต้องเสียค่าใช้จ่ายนอกระบบค่อนข้างมาก ตลอดจนค่าที่ดินมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนในการดำเนินงานสูง

ปัญหาด้านทักษะแรงงานชาวกัมพูชายังมีคุณภาพต่ำ ส่วนใหญ่แรงงานไร้ฝีมือ ทำให้การทำงานต้องใช้เวลานาน และมีของเสียจำนวนมาก และหากต้องการจ้างแรงงานต่างชาติที่มีความรู้เข้ามาทำงาน จะทำให้ต้องเสียต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น ปัญหาแรงงานจึงเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงาน

ปัญหาเกี่ยวกับภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร นักลงทุนไทยยังขาดประสบการณ์ในการลงทุน และความสามารถในการบริหารจัดการ เมื่อเทียบกับนักลงทุนสิงคโปร์ และมาเลเซีย ทำให้เสียเปรียบแก่นักลงทุนชาวต่างชาติ

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

การเมืองและการปกครอง

1. เขตการปกครอง เวียดนามแบ่งการปกครองในระดับท้องถิ่นออกเป็นระดับภาค จังหวัด และมีอำเภอต่าง ๆ ขึ้นกับจังหวัด โดยสามารถแบ่งเป็น 3 ภาคที่สำคัญ ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้ รวม 53 จังหวัด เมืองหลวง คือ กรุงฮานอย เป็นศูนย์กลางการบริหารประเทศ ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ และมีหน่วยงานของรัฐบาลในระดับท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลนโยบายการบริหาร และด้านเศรษฐกิจในระดับท้องถิ่น

2. โครงสร้างการปกครองของเวียดนามปกครองด้วยระบบสังคมนิยมรัฐธรรมนูญที่ใช้ปกครองประเทศเวียดนามในปัจจุบัน คือ รัฐธรรมนูญฉบับพ.ศ. 2535 ซึ่งกำหนดให้พรรคคอมมิวนิสต์เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีอำนาจสูงสุด เป็นผู้นำของประชาชนทุกชั้น และกำหนดแนวนโยบายในการบริหารประเทศแก่รัฐบาล โครงสร้างการปกครองแบ่งเป็น 3 ฝ่ายหลัก ๆ ได้แก่ 1) องค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ หรือ สมัชชาแห่งชาติ (National Assembly) 2) องค์กรฝ่ายบริหาร และ 3) รัฐบาลระดับท้องถิ่น (Provincial People's Committee)

เมืองหลวงที่สำคัญในด้านธุรกิจ ได้แก่

ภาคเหนือ

1. กรุงฮานอย (Ha Noi) เป็นเมืองหลวง ศูนย์กลางการบริหารประเทศ และธุรกิจการค้าทางภาคเหนือ

2. ไฮฟอง (Hai Phong) เป็นเมืองท่าที่สำคัญในภาคเหนือและเป็นเขตอุตสาหกรรมหนัก

3. กว่างนิงห์ (Quang Ninh) เป็นเมืองอุตสาหกรรมด้านถ่านหิน

ภาคกลาง

1. กว่างนัม-ดานัง (Quang Nam-Da Nang) เป็นศูนย์กลางธุรกิจ การท่องเที่ยว และเมืองท่าสำคัญ

ภาคใต้

1. นครโฮจิมินห์ (Ho Chi Minh) ศูนย์กลางธุรกิจการค้า การนำเข้าส่งออกและเป็นเมืองท่าสำคัญทางภาคใต้

2. กันธอ (Can Tho) เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรสำคัญ และอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร

3. บาเรีย-วุงเตา (Ba Ria-Vung Tau) เป็นเมืองที่มีการทำอุตสาหกรรมน้ำมันดิบและก๊าซธรรมชาติ

4. มิงห์ไฮ (Minh Hai) เป็นเมืองอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหารทะเล

ภาวะเศรษฐกิจ

เมื่อกลาง พ.ศ. 2544 เวียดนามได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจ 5 ปีของ

เวียดนาม และยุทธศาสตร์ว่าด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. 2544-2554 ฉบับล่าสุด แผนยุทธศาสตร์ 10 ปี ดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อการผลักดันประเทศให้ก้าวไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมในแบบสังคมนิยม และความทันสมัยอีกทั้งยังได้วางรากฐานสำหรับการพัฒนาประเทศไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมภายใน พ.ศ. 2553

เวียดนามจะมีการพัฒนาสาธารณูปโภคและการพลังงาน พัฒนาเครือข่ายการคมนาคมที่ทันสมัย ปรับปรุงระบบการขนส่ง รวมถึงพัฒนาแหล่งน้ำสะอาด อีกทั้งจะมีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 5 ปี ฉบับล่าสุด พ.ศ. 2544-2548 มีวัตถุประสงค์สำคัญ เพื่อให้บรรลุถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และรวดเร็ว และเพื่อรักษาเสถียรภาพ และปรับปรุงมาตรฐานการครองชีพของประชากร เพื่อการปรับโครงสร้างแรงงานและเศรษฐกิจของประเทศให้สอดคล้องกับความทันสมัย และเน้นด้านการอุตสาหกรรม เพื่อการปรับปรุงภาวะเศรษฐกิจให้สามารถแข่งขันได้และมีประสิทธิภาพ เพื่อขยายความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจกับต่างประเทศ เพื่อสร้างงานและสร้างเศรษฐกิจการตลาดในแบบสังคมนิยม

ตารางที่ 8 ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจของเวียดนาม

รายการ	2544	2545	2546
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (%)	6.8	5.8	6.8
อัตราเงินเฟ้อ (%)	0.5	3.1	4.1
ดุลบัญชีเดินสะพัด(พันล้านUS\$)สัดส่วนต่อGDP	0.8	-0.3	-0.6
อัตราการเจริญเติบโตภาคอุตสาหกรรม(%)	10.4	8.8	10.0
อัตราการเจริญเติบโตภาคเกษตรกรรม (%)	2.7	2.8	3.2
อัตราดอกเบี้ยเงินกู้(%)	9.3	9.0	10.5

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2545. คู่มือการลงทุนในประเทศ
เวียดนาม. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

การลงทุนภาคอุตสาหกรรมภายในประเทศส่งผลดีต่อการเติบโตในภาคอุตสาหกรรมให้มีความเข้มแข็ง เนื่องจากรัฐบาลเวียดนามได้ประกาศใช้กฎหมายธุรกิจที่มีผลบังคับใช้เมื่อเดือนมกราคม 2543 เป็นผลให้มีบริษัทใหม่เปิดดำเนินการเพิ่มมากขึ้น ทำให้ผลผลิตภาคการเกษตรมีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ในระยะยาว

จังหวัดที่มีอัตราการขยายตัวในภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงใต้ จังหวัด Binh Doung พื้นที่เขตลุ่มแม่น้ำโขง จังหวัด Can Tho ในภาคกลาง จังหวัดดานัง พื้นที่เขตลุ่มแม่น้ำแดง 2 จังหวัด คือ จังหวัดไฮฟอง และ Vinh Phuc จุดสำคัญในการ

เจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรม คือ การกระจายการลงทุนตามภูมิภาคต่างๆ และการค้าอุตสาหกรรมตามเมืองหลักกรอบๆ นครโฮจิมินห์

ระบบการเงินการธนาคาร

สกุลเงินตราของเวียดนาม คือ เงินดอง (Dong) ส่วนเงินตราต่างประเทศสกุลอื่น ๆ คือเงินเหรียญสหรัฐฯ เนื่องจากเงินสกุลดองมีความเสี่ยงในเรื่องของอัตราแลกเปลี่ยน การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศของเวียดนามใช้ระบบอัตราเดียว (Single Exchange Rate) และไม่สะท้อนค่าของเงินตราที่แท้จริง ปัจจุบันเวียดนามหันมาใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบ Managed Float กล่าวคือ รัฐบาลเวียดนามจะเป็นผู้กำหนดค่ากลางของเงินดอง และยอมให้มีการเคลื่อนไหวของเงินดองอยู่ในช่วงที่กำหนดไว้

เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2542 ธนาคารกลางของเวียดนามประกาศใช้นโยบายอัตราแลกเปลี่ยนแบบ Crawling Peg หมายถึง อนุญาตให้ค่าเงินดองต่อสหรัฐฯ ค่อย ๆ ปรับตัวได้ในอัตราวันละไม่เกิน 0.1 % ของอัตราแลกเปลี่ยนเงินดองต่อเหรียญสหรัฐฯ ทั้งนี้เพื่อเตรียมความพร้อมไปสู่การนำระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบ Flexible Exchange Rate System มาใช้แทนระบบ Managed Float

ระบบการธนาคารประกอบด้วย

1. ธนาคารกลางแห่งประเทศไทยเวียดนาม (State Bank of Vietnam)
2. ธนาคารพาณิชย์ของรัฐ จำนวน 4 แห่ง
3. ธนาคารพาณิชย์ของเอกชน

ระบบภาษีอากร

ภาษีเงินได้นิติบุคคล ปกติจะเรียกเก็บในอัตราร้อยละ 32 สำหรับโครงการที่ไม่มีต่างชาติร่วมทุน สำหรับโครงการลงทุนของต่างชาติจะถูกเก็บภาษีโดยปรกติในอัตราร้อยละ 25 สำหรับโครงการที่ได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจะได้รับลดหย่อนในอัตราระหว่างร้อยละ 20-10 แล้วแต่ประเภท หากเป็นโครงการที่นำผลกำไรไปลงทุนใหม่สามารถเรียกคืนภาษีเงินได้นิติบุคคล นอกจากนี้ หากนักลงทุนต่างชาติประสงค์จะนำกำไรไปลงทุนใหม่เป็นเวลา 3 ปีขึ้นไป จะมีสิทธิได้รับภาษีกำไรจากภาษีที่จะได้รับ คือ ภาษีจำนวนเต็มที่เก็บจากเงินปันผลที่นำไปลงทุนใหม่

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ชาวต่างชาติที่ทำงานอยู่ในเวียดนามจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในอัตราก้าวหน้าในอัตราตามระดับเงินเดือนที่ได้รับไม่ว่าจะเป็นรายได้บุคคลธรรมดาในอัตราก้าวหน้าในอัตราตามระดับเงินเดือนที่ได้รับไม่ว่าจะเป็นรายได้ที่ได้รับจากในหรือนอกประเทศเวียดนาม

รูปแบบการลงทุน

1. การร่วมมือทางธุรกิจตามสัญญา (Contractual Business Co-operation) เป็นร่วมทุนทำธุรกิจหรือผลิตในเวียดนามระหว่างหุ้นส่วนฝ่ายเวียดนาม และหุ้นส่วนต่างประเทศ ตั้งแต่หนึ่งประเภทธุรกิจขึ้นไป บนพื้นฐานของการแบ่งปันความรับผิดชอบและผลกำไรที่เท่าเทียมกัน โดยไม่มีการก่อตั้งนิติบุคคลใหม่ขึ้นตามกฎหมาย

2. การร่วมลงทุน (Joint Venture) เป็นการร่วมกันจัดตั้งบริษัทจำกัดระหว่างหุ้นส่วนฝ่ายเวียดนามและหุ้นส่วนชาวต่างประเทศ เพื่อดำเนินการผลิตและดำเนินธุรกิจอื่นๆ ลักษณะสำคัญของการร่วมทุน คือ สัดส่วนการลงทุนของชาวต่างประเทศต้องคิดเป็นร้อยละ 30 ขึ้นไปของทุนจดทะเบียน บริหารกิจการร่วมกันระหว่างชาวต่างประเทศกับผู้ร่วมทุนชาวเวียดนาม แบ่งกำไรตามสัดส่วนการลงทุน

3. การลงทุนโดยต่างประเทศทั้งสิ้น เป็นการลงทุนขององค์กร หรือเอกชนต่างชาติทั้งสิ้น การก่อตั้งกิจการจะอยู่ในรูปบริษัทจำกัดซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย เวียดนาม รัฐบาลเวียดนามจะอนุมัติรูปแบบการลงทุนประเภทนี้ เฉพาะกรณีพิเศษมาก ๆ การจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลโดยมีทุนต่างชาติทั้งสิ้น

4. สำนักงานตัวแทน เป็นลักษณะธุรกิจที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการเพื่อความร่วมมือและการลงทุนแห่งรัฐ (SCCI) แต่อยู่ในความดูแลของกระทรวงพาณิชย์และกระทรวงมหาดไทย การลงทุนรูปแบบนี้ต้องมีขอบเขตธุรกิจที่แน่นอน

ภาวะการลงทุนของต่างชาติในเวียดนาม

เวียดนามเป็นประเทศในกลุ่มอินโดจีนที่มีนักลงทุนต่างชาติให้ความสนใจเข้าไปลงทุนมากที่สุด พิจารณาได้จากปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่

นโยบายเศรษฐกิจเสรี ปัจจุบันรัฐบาลดำเนินนโยบายเศรษฐกิจแบบเปิดเสรีโดยสนับสนุนการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ

ตามแผนปฏิรูปเศรษฐกิจของเวียดนาม หรือ Doi Moi ที่มุ่งเน้นการพัฒนาประเทศไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมภายใน พ.ศ. 2563

แหล่งวัตถุดิบและแรงงานราคาถูก เวียดนามมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำเพียง ประมาณ 2,000 บาทต่อเดือน แม้ว่าแรงงานส่วนใหญ่จะยังขาดทักษะ และความชำนาญเฉพาะด้าน แต่ก็สามารถเรียนรู้งานได้เร็ว

ตารางที่ 9 การลงทุนจากต่างชาติในเวียดนามแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	โครงการ(ร้อยละ)		มูลค่าเงินลงทุน(ร้อยละ)	
	2543	2544	2543	2544
อุตสาหกรรมทั่วไป	48.5	51.9	29.2	32.2
บริการ	5.5	5.9	1.5	1.9
สำนักงานและที่พักอาศัย	4.5	3.7	10.7	9.8
โรงแรมและการท่องเที่ยว	4.8	3.9	9.7	8.6
น้ำมันและก๊าซ	1.1	1.0	9.0	8.4
การก่อสร้าง	7.8	7.0	8.6	8.4
การขนส่งโทรคมนาคม	3.6	3.1	7.1	7.4
การก่อสร้างเขตเศรษฐกิจพิเศษ	0.1	0.1	6.8	6.5
การเกษตรและป่าไม้	11.1	10.7	5.4	5.2
โครงสร้างพื้นฐาน	0.5	0.5	2.2	2.1
สุขภาพและการศึกษา	3.3	3.4	1.5	1.5
การเงิน และการธนาคาร	2.0	1.6	1.6	1.4
การประมง	2.0	1.8	0.5	0.6
อุตสาหกรรมอาหาร	5.2	5.4	6.3	6.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2545. คู่มือการลงทุนในประเทศ

เวียดนาม. กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

อุตสาหกรรมที่มีการลงทุนจากต่างชาติมากที่สุด ได้แก่ อุตสาหกรรมหนัก (อาคารโรงงาน เหมืองแร่) อุตสาหกรรมเบา (สิ่งทอ) การบริการ สำนักงาน และที่พักอาศัย โรงแรม และการท่องเที่ยว น้ำมัน และก๊าซ และการก่อสร้าง ตามลำดับ

นโยบายส่งเสริมการลงทุน โดยรัฐบาลให้สิทธิประโยชน์มากมาย เช่น สิทธิประโยชน์ทางด้านภาษี โดยเฉพาะการยกเว้นภาษี และการให้สิทธิเป็นเจ้าของกิจการ 100 % ในกิจการบางประเภท

การลดขั้นตอนการทำงานที่ซับซ้อนรัฐบาลมุ่งเน้นการให้บริการแก่นักลงทุนแบบ One-Stop Service เพื่อลดขั้นตอนยุ่งยากในการติดต่อ

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-เวียดนาม

นโยบายการส่งเสริมการลงทุนระหว่างไทยและเวียดนาม เริ่มในสมัยรัฐบาลของนายอานันท์ ปันยารชุน เมื่อครั้งแถลงนโยบายการดำเนินงานของรัฐบาลในเดือนเมษายน 2534 ได้ประกาศที่จะให้การส่งเสริมการลงทุนของคนไทยในประเทศอินโดจีน โดยมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เป็นผู้ดูแล และเมื่อวันที่ 18 กันยายน 2534 รัฐบาลไทย และเวียดนามได้ทำความตกลงว่าด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทางเศรษฐกิจไทย-เวียดนาม ณ กรุงฮานอย และวันที่ 30 ตุลาคม 2534 ในโอกาสที่นายกรัฐมนตรีของเวียดนามมาเยือนไทย รัฐบาลทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามความตกลงเพื่อส่งเสริมและการคุ้มครองการลงทุนระหว่างไทย-เวียดนาม

การลงทุนของไทยในเวียดนาม เมืองที่มีการลงทุนจากนักธุรกิจไทย ได้แก่ เมืองสำคัญทางธุรกิจการค้าและเขตส่งเสริมการลงทุน เช่น นครโฮจิมินห์ กรุงฮานอย ดองไน และไฮฟอง เป็นต้น นครโฮจิมินห์ เป็นแหล่งใหญ่ที่สุดที่มีการลงทุนของนักลงทุนจากประเทศไทย โดยสาขาสำคัญที่มีการการลงทุนจากนักธุรกิจไทย ได้แก่ ด้านการท่องเที่ยว และโรงแรม เคมีภัณฑ์ อุตสาหกรรมด้านการเกษตร อาหารสัตว์ อุตสาหกรรมพลาสติก ชิ้นส่วนรถจักรยานยนต์ ซึ่งโครงการลงทุน ณ 30 มกราคม 2545 มีจำนวน 100 โครงการ มูลค่า 1.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ

โอกาสและอุปสรรคทางการลงทุนของไทยในเวียดนาม

จากผลการศึกษาของกระทรวงพาณิชย์เมื่อ พ.ศ. 2543-2544 เรื่องโอกาสและอุปสรรคการลงทุนของไทยในเวียดนาม พบว่าอุตสาหกรรมที่ไทยมีโอกาสในการลงทุนสูง โดย

พิจารณาจากปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาเพื่อเลือกแหล่งลงทุนของนักลงทุน เช่น นโยบายการลงทุน และปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ได้แก่ ภาวะปัจจัยการผลิต ภาวะตลาด ภาวะอุตสาหกรรมสนับสนุนและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และภาวะการแข่งขัน เป็นต้น

นโยบายการลงทุนโดยทั่วไปของเวียดนาม พบว่า สามารถสร้างแรงจูงใจแก่นักลงทุนต่างชาติได้พอสมควร โดยให้สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ แก่นักลงทุนโดยเฉพาะในด้านการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี ซึ่งเปิดโอกาสให้มีการเข้าไปลงทุนได้ง่าย และมีต้นทุนที่ต่ำลง อย่างไรก็ตาม ระดับการให้การสนับสนุนจะแตกต่างกันไปในแต่ละอุตสาหกรรม และแต่ละพื้นที่ที่ตั้งโครงการลงทุน ทั้งนี้เวียดนามจะให้สิทธิพิเศษแก่โครงการลงทุนในสาขาที่เน้นการส่งออกมีการใช้เทคโนโลยีในการผลิตระดับสูง สร้างมูลค่าเพิ่มได้สูง และโครงการที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาซึ่งโครงการประเภทเหล่านี้ จะสามารถช่วยนำเงินตราต่างประเทศเข้าและยังก่อให้เกิดการพัฒนาภายในประเทศ

1. ภาวะปัจจัยการผลิต ได้แก่

1.1 ทู่น รัฐบาลเวียดนามอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติกู้ยืมเงินตราต่างประเทศจากธนาคารพาณิชย์ในประเทศเวียดนาม แต่ต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัด

1.2 แรงงาน เวียดนามมีประชากรวัยแรงงานจำนวนมาก โดย 2 ใน 3 ของประชากรทั้งหมดอยู่ในภาคเกษตรกรรม อัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำสำหรับแรงงานไร้ฝีมือถูกกว่าไทยมาก

1.3 ที่ดิน พื้นที่ตั้งของเวียดนามดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศค่อนข้างมาก เนื่องจากมีที่ตั้งติดกับหลายประเทศ

1.4 ทรัพยากรธรรมชาติ มีมากมายที่สามารถนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิต

1.5 สาธารณูปโภคพื้นฐาน มีรองรับมากพอสมควร และมีอีกหลายโครงการที่กำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา

2. ภาวะความต้องการสินค้า แบ่งออกเป็นตลาดภายในและตลาดภายนอกประเทศ

2.1 ตลาดภายในประเทศ รัฐบาลเวียดนามมีนโยบายส่งเสริมและให้ความสำคัญกับการลงทุนจากต่างประเทศ โดยเฉพาะโครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน การผลิตด้านการเกษตร และการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมที่มีการใช้เทคโนโลยี

ขั้นสูงเพื่อตอบสนองการบริโภคภายในประเทศ และเป็นสินค้าส่งออกเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ ดังนั้น ความต้องการสินค้าในเวียดนามจึงเป็นสินค้าที่เป็นวัตถุดิบสำหรับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ ที่ไม่มีภายในประเทศ ส่วนสินค้าสำเร็จรูปที่ยังไม่มีการลงทุนผลิตภายในประเทศ หรือมีปริมาณการผลิตที่ไม่พอเพียงต่อความต้องการ จะอาศัยการนำเข้าจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม รัฐบาลเวียดนามมีหลักเกณฑ์ห้ามการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ถ้ามีการผลิตสินค้าประเภทหนึ่งๆ ภายในประเทศแล้ว จะเริ่มห้ามการนำเข้าสินค้านั้นๆ จากต่างประเทศเพื่อคุ้มครองสินค้าในประเทศตน

2.2 ตลาดต่างประเทศเวียดนาม ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP)

จากสหภาพยุโรปในการส่งออกเสื้อผ้าสำเร็จรูป และรองเท้า นอกจากนี้ เดือนกรกฎาคม 2543 เวียดนามได้ลงนามความตกลงทางการค้ากับสหรัฐอเมริกา ซึ่งยึดหลักการขององค์การการค้าโลก (WTO) ซึ่งเวียดนามไม่ได้เป็นสมาชิก ซึ่งผลของความตกลงนี้ทำให้ผู้ส่งออกเวียดนามมีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบที่เพิ่มขึ้น จากการที่สหรัฐอเมริกาได้ลดภาษีนำเข้าสินค้าจากเวียดนาม ดังนั้น ทำให้โอกาสในการส่งออกของผู้ผลิตสินค้าในประเทศเวียดนามจึงเพิ่มมากขึ้น

3. ภาวะอุตสาหกรรมต่อเนื่องและอุตสาหกรรมสนับสนุน มีอยู่ค่อนข้างมาก ทั้งการสนับสนุนที่ได้จากทรัพยากรธรรมชาติ การเกษตร และอุตสาหกรรมการผลิต นอกจากนี้ การสนับสนุนและการส่งเสริมของรัฐบาลเวียดนามต่อการลงทุนทั้งจากภายในประเทศ และนักลงทุนต่างชาติ ทำให้มีอุตสาหกรรมการผลิตสินค้ามากกว่าประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนด้วยกัน (กัมพูชา ลาว และพม่า)

4. อุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศซึ่งมีการลงทุนจากต่างประเทศจำนวนมาก ทำให้ปริมาณการผลิตมากกว่าปริมาณความต้องการภายในประเทศ ส่งผลให้สินค้าล้นตลาด จนต้องหาตลาดต่างประเทศรองรับสินค้า ส่วนอุตสาหกรรมที่มีระดับการแข่งขันไม่รุนแรงนักจะเป็นอุตสาหกรรมที่รัฐบาลเน้นให้เป็นการผลิตเพื่อการส่งออกเป็นหลัก ดังนั้น การแข่งขันจะเป็นการแข่งขันในตลาดโลก ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถใช้ปัจจัยการผลิตภายในของเวียดนามเป็นสิ่งที่สร้างความได้เปรียบในการผลิตเป็นสำคัญ

โอกาสการลงทุนของไทยในเวียดนามในอุตสาหกรรมการผลิตสามารถสรุปได้ดังนี้

1. อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง เมื่อพิจารณาพร้อมกับปัจจัยที่ไทยมีความต้องการในการผลิตเพื่อเสริมสร้างให้อุตสาหกรรมไก่สดแช่แข็ง มีความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบมากขึ้น ได้แก่ คุณภาพของไก่เนื้อที่ดีที่นำมาผลิต ราคาที่ต่ำของอาหารสัตว์ และอัตราค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ พบว่า เวียดนามสามารถเสนอปัจจัยเหล่านี้ตอบสนองความต้องการของนักลงทุนได้แต่ทั้งนี้การที่มีผู้ผลิตทางการเกษตรแบบครบวงจรตั้งแต่การผลิตวัตถุดิบจนถึงการแปรรูป รายใหญ่หลายราย ทำให้ปัจจุบันมีการแข่งขันสูง ส่งผลให้โอกาสในการลงทุนลดลง

2. อุตสาหกรรมอาหารสัตว์ เวียดนามสามารถเสนอปัจจัยที่ช่วยเพิ่มความได้เปรียบโดยเปรียบเทียบของอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ให้สูงขึ้นตามที่ไทยต้องการ ได้แก่ วัตถุดิบที่มีอย่างเพียงพอทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ทำให้ไทยมีโอกาสในการเข้าลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ได้ แต่ทั้งนี้ภาวะการแข่งขันในประเทศซึ่งมีผู้ผลิตในอุตสาหกรรมนี้ที่มีขนาดใหญ่ เช่น บริษัท CP Livestock ซึ่งล้วนเป็นบริษัทที่มีเงินทุนสูง มีประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมนี้มากทำให้การลงทุนต้องแย่งชิงตลาด โอกาสจะประสบผลสำเร็จจึงยาก

3. อุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป โอกาสการลงทุนมีมาก เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนด้านปัจจัยการผลิตของเวียดนาม โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์สามารถสนองตอบต่อความต้องการของไทยได้ อุตสาหกรรมนี้ยังได้รับการส่งเสริมเป็นพิเศษจากนโยบายการลงทุน ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งไทยและเวียดนาม

4. อุตสาหกรรมผักและผลไม้แปรรูป เวียดนามมีวัตถุดิบผักและผลไม้ที่มีคุณภาพดี แม้ว่าจะยังไม่สามารถแข่งขันกับผักและผลไม้ของไทยได้ แต่ถ้าเวียดนามสามารถปรับปรุงคุณภาพผักและผลไม้ของตนให้ดีขึ้น จะเพิ่มโอกาสที่ดีสำหรับนักลงทุนไทยในการเข้าไปลงทุนในเวียดนามได้ ค่าจ้างแรงงานของเวียดนามต่ำกว่าไทย โอกาสการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศโดยเฉพาะสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปสูง

5. อุตสาหกรรมเซรามิก โอกาสการลงทุนของไทยมีน้อย เนื่องจากปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญมีเพียงค่าจ้างแรงงานที่ต่ำกว่าไทยเท่านั้น การแข่งขันของอุตสาหกรรมนี้

ในเวียดนามมีสูง และรัฐบาลเวียดนามเริ่มจำกัดการลงทุน

6. อุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูป เวียดนามมีความสามารถในการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศในอุตสาหกรรมเสื้อผ้าสำเร็จรูปในระดับสูง โดยเฉพาะการลงทุนเพื่อการส่งออก อีกทั้งมีปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ ที่เวียดนามมีข้อได้เปรียบมากกว่าไทย คือ ค่าจ้างแรงงานที่ต่ำ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต โอกาสการส่งออก ดังนั้นโอกาสการลงทุนของนักลงทุนไทยในอุตสาหกรรมนี้จึงมีมาก

7. อุตสาหกรรมรองเท้าและชิ้นส่วน อุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเป็นหลักคือ ยางพารามีโอกาสมากผนวกกับค่าจ้างแรงงานต่ำ โอกาสการส่งออกไปตลาดต่างประเทศมากสำหรับรองเท้า ส่วนอุตสาหกรรมปิโตรเคมีเป็นอุตสาหกรรมสนับสนุนยังมีโอกาสต่ำ เพราะยังต้องอาศัยการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศ ดังนั้นโอกาสการลงทุนจึงมีมาก

8. อุตสาหกรรมอัญมณี และเครื่องประดับ โอกาสการลงทุนมีน้อย เนื่องจากการลงทุนไทยมีความได้เปรียบลดลง มีเหลือเพียงโอกาสการลงทุนเพื่อส่งออกไปยังตลาดสหรัฐฯ และสหภาพยุโรปเท่านั้น แต่ยังต้องอาศัยการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศอยู่ ปัจจัยแรงงานที่เหมาะสมมีน้อยมาก

9. ธุรกิจโรงแรม และการท่องเที่ยว ปัจจุบันมีชาวต่างชาติเดินทางเข้าไปในเวียดนามเพิ่มมากขึ้น เพื่อการติดต่อธุรกิจและเพื่อการท่องเที่ยว เนื่องจากสามารถเดินทางเข้าไปได้สะดวกขึ้น โดยไม่ต้องขอVISA เฉพาะนักลงทุนไทย ขณะที่จำนวนโรงแรมในปัจจุบันโดยเฉพาะในเมืองท่องเที่ยวยังไม่เพียงพอในการรองรับนักท่องเที่ยว

10. ธุรกิจโทรคมนาคมขนส่ง แม้จะมีแรงดึงดูดการลงทุนจากภาวะความต้องการในระดับสูงแต่ถูกจำกัดจากการผูกขาดของรัฐเวียดนาม อีกทั้งรัฐบาลเวียดนามยังกำหนดว่าผู้ประกอบการที่จะเข้าดำเนินกิจการร่วมกับภาครัฐจะต้องเป็นประเทศที่เป็นเจ้าของเทคโนโลยีเท่านั้น จึงจะได้รับการพิจารณา ทำให้โอกาสในการเข้าลงทุนของไทยในธุรกิจนี้มีค่อนข้างต่ำ

11. ธุรกิจการก่อสร้างและวัสดุก่อสร้าง ปัจจัยการผลิต ภาวะความต้องการและอุตสาหกรรมสนับสนุนมาก แต่รัฐบาลมักจะให้การอนุมัติการก่อสร้างแก่ผู้รับเหมาที่เป็นคนท้องถิ่นมากกว่าผู้รับเหมาต่างชาติ ทำให้ลดโอกาสในการลงทุนของไทยลง

12. อุตสาหกรรมปิโตรเคมี ในปัจจุบันเวียดนามกำลังดำเนินการวางท่อเพื่อก๊าซธรรมชาติในทะเลขึ้นมาใช้ทำให้การลงทุนนี้และอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องมีศักยภาพ เช่น โรงงานปุ๋ย การผลิตผลิตภัณฑ์พลาสติก

13. การประมง เวียดนามมีชายฝั่งที่ติดทะเลยาวกว่า 3,000 กิโลเมตร ทำให้กิจการด้านการประมงสามารถจะขยายตัวได้มาก รวมทั้งอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น ห้างเย็น การผลิตอาหารทะเลกระป๋อง รวมทั้งการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลดา ในปัจจุบันการประมงของไทยมีความก้าวหน้า ความชำนาญในด้านนี้ ดังนั้น โอกาสที่นักลงทุนไทย จะเข้าไปร่วมลงทุนกับเวียดนามจึงมีความเป็นไปได้สูง

14. สาธารณูปโภคพื้นฐาน เวียดนามจำเป็นต้องแสวงหาเงินทุนจำนวนมาก เพื่อลงทุนในส่วนของสาธารณูปโภคพื้นฐาน ปัจจุบันถนนกว่าร้อยละ 50 อยู่ในสภาพทรุดโทรม ใน ค.ศ. 2000-2010 ได้ตั้งงบประมาณปรับปรุงสูงถึง 22,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สาธารณูปโภคที่ดีของประเทศส่วนใหญ่อยู่ทางตอนใต้ นอกจากนี้ยังมีนโยบายพัฒนาการคมนาคมเชื่อมต่อกันทั่วประเทศ โอกาสการเข้ามาลงทุนในธุรกิจก่อสร้างจึงมีความเป็นไปได้สูงเช่นกัน

ปัญหาและอุปสรรคด้านการลงทุน

ปัญหาภายในประเทศ ได้แก่ ปัญหาความไม่โปร่งใสของรัฐบาล นโยบาย และกฎระเบียบไม่ชัดเจน เกี่ยวกับการก่อสร้างและถือครองที่ดินในเวียดนาม ทำให้นักลงทุนไม่มั่นใจเกี่ยวกับมาตรการคุ้มครองทรัพย์สินการลงทุน

ปัญหาเรื่องระบบการเงินในปัจจุบัน และเสถียรภาพทางการเงิน เวียดนามเคยประสบกับปัญหาเงินเฟ้ออย่างรุนแรงในอดีต

ปัญหาเรื่องสิทธิและการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายในเรื่องนี้ทางเวียดนามไม่มี ผลบังคับใช้เท่าที่ควร ทำให้มีการลอกเลียนแบบสินค้าประเภทต่าง ๆ

ปัญหาเรื่องภาษา เนื่องจากการทำธุรกิจในเวียดนาม นิยมใช้ภาษาเวียดนามซึ่งเป็นอุปสรรคต่อนักลงทุนไทย ทำให้ไม่ได้รับความสะดวกและเสียเปรียบคู่แข่ง

ปัญหาแรงงาน นักลงทุนสามารถคัดเลือกคนงานได้ แต่ก็ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของรัฐ แรงงานในเวียดนามแม้จะมีค่าจ้างแรงงานต่ำ แต่ไม่มีศักยภาพในการทำงานที่ดี ผู้ลงทุนจึงต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการพัฒนานักวิชาการ

ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างสาธารณูปโภค ที่ยังไม่ครอบคลุมและเพียงพอเท่าที่ควร
สิทธิประโยชน์

บริษัทร่วมลงทุนและบริษัทที่มีการลงทุนของชาวต่างชาติทั้งสิ้น หากได้รับอนุมัติ
ให้มีการส่งเสริมการลงทุน สามารถยกผลขาดทุนไปหักจากเงินได้พึงประเมินอีกไม่เกิน
5 ปี หลังจากสิ้นระยะเวลาในการยกเว้นภาษีเงินได้ตามที่กำหนด

บริษัทต่างชาติที่นำผลกำไรมาลงทุนใหม่อีกครั้ง จะได้รับการพิจารณาให้คืนภาษี
ได้ดังนี้

1. คืนภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้ทั้งหมดหากเป็นกิจการที่ได้รับการอนุญาตให้มีการ
เก็บภาษีในอัตราร้อยละ 10
2. คืนภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้ร้อยละ 75 หากเป็นกิจการที่ได้รับการอนุญาตให้มี
การเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 15
3. คืนภาษีเงินได้นิติบุคคล ได้ร้อยละ 50 หากเป็นกิจการที่ได้รับการอนุญาตให้มี
การเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 20

สหภาพพม่า

การเมืองและการปกครอง

ใน พ.ศ. 2428 อังกฤษได้เข้ายึดครองพม่าและรวมอาณาจักรไต ซึ่งมีกะเหรี่ยง คะ
ฉิ่นและไทยใหญ่ไว้เป็นรัฐอารักขา ต่อมาได้จัดรูปแบบการปกครองใหม่ โดยแบ่งเป็นรัฐ
ต่าง ๆ ได้แก่รัฐฉาน รัฐพม่า รัฐกะเหรี่ยง รัฐคะฉิ่น และรัฐฉิ่น ขึ้นตรงต่อผู้สำเร็จราชการ
อังกฤษ อย่างกึ่งได้กลายเป็นเมืองหลวงแทนมณฑลเลย

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ประชาชนต่าง ๆ ได้เรียกร้องเอกราชจากอังกฤษได้
สำเร็จได้รับเอกราชจากอังกฤษแล้ว ก็มีการจัดตั้งสหภาพพม่า ซึ่งประกอบด้วยชนชาติ
ต่าง ๆ และมีนายอู อองซานเป็นนายกรัฐมนตรีคนแรก

รัฐบาลทหารชุดปัจจุบันได้ประกาศนโยบายไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด และพยายามขยาย
ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศอื่น ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รัฐบาลได้

พยายามดำเนินมาตรการต่าง ๆ เพื่อสร้างภาพพจน์ใหม่ทางการเมืองของตนในสายตาของนานาชาติ อย่างไรก็ตามปัญหาพื้นฐานทางการเมืองก็ยังมีได้รับการแก้ไขอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาชนกลุ่มน้อยซึ่งต้องการจะแยกตัวเป็นอิสระ พื้นที่ที่ชนกลุ่มน้อยครอบครองอยู่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ ความขัดแย้งเหล่านี้ทำให้รัฐบาลไม่สามารถนำทรัพยากรธรรมชาติมาใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประเทศได้

ภาวะเศรษฐกิจ

เศรษฐกิจของพม่า ตามคาดการณ์ของ EIU จะแตกต่างจากธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) กล่าวคือ EIU คาดว่า เศรษฐกิจของพม่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็นร้อยละ 5.1 เนื่องจาก เศรษฐกิจโลกที่คาดว่าจะเริ่มฟื้นตัวดีขึ้น ทำให้ส่งออกได้เพิ่มขึ้น ผลผลิตการเกษตรของพม่าจะขยายตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เนื่องจากรัฐบาลพม่าได้มีนโยบายสนับสนุนให้ขยายกำลังการผลิตในภาคการเกษตร ในขณะที่ADBคาดการณ์ว่า เศรษฐกิจของพม่ายังไม่มั่นคง ทั้งนี้เนื่องจากการปฏิรูปเศรษฐกิจของรัฐบาลดำเนินการเพียงแคบางส่วนเท่านั้น ในขณะที่ภาคการเกษตรก็ยังขึ้นอยู่กับสภาพดินฟ้าอากาศเป็นหลัก

ตารางที่ 10 ดัชนีชี้วัดทางเศรษฐกิจของพม่า

รายการ	2543	2544	2545 ^f	2546 ^f
อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ (%)	6.2	5.0	5.1	5.9
อัตราเงินเฟ้อ (%)	-0.1	20.3	23.1	12.0
ดุลการค้า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	-516.0	-447.0	-486.0	-439.0

หมายเหตุ : f คือ การคาดการณ์

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2545. คู่มือการลงทุนในประเทศพม่า.

กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

ระบบการเงินและการธนาคาร

นโยบายการเงินของพม่า ไม่มีข้อมูลการดำเนินงานที่ชัดเจน อย่างไรก็ตาม มี

รายงานว่ารัฐบาลพม่ายังคงพิมพ์ธนบัตรออกสู่ระบบอย่างต่อเนื่อง เพื่อชดเชยยอดขาดดุลงบประมาณของประเทศ รัฐบาลพม่าอนุญาตให้เอกชนดำเนินการธนาคารได้ รวมทั้งอนุญาตให้ธนาคารต่างชาติเปิดสำนักงานตัวแทนในประเทศพม่าได้แต่ยังไม่อนุญาตให้เปิดเป็นสาขาเต็มรูปแบบ

ปัจจุบันระบบการธนาคารของพม่า ประกอบด้วย ธนาคารกลาง ธนาคารเฉพาะด้านของรัฐจำนวน 4 แห่ง ธนาคารพาณิชย์เอกชนของพม่าประมาณ 8 แห่ง และสำนักงานตัวแทนของธนาคารพาณิชย์ต่างชาติประมาณ 11 แห่ง

ระบบภาษีอากร

ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1. ชาวต่างชาติที่มีถิ่นพำนักในพม่า ทำในพม่าตั้งแต่ 183 วันขึ้นไป

1.1 ทำงานกับบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน จากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนแห่งสหภาพพม่า (Myanmar Investment Commission: MIC) เสียภาษีอัตราร้อยละ 10 ของเงินได้

1.2 ไม่ได้ทำงานกับบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจาก MIC เสียภาษีอัตราร้อยละ 15 ของเงินได้

2. ชาวต่างชาติที่ไม่มีถิ่นพำนักในพม่าทำงานในพม่าไม่ถึง 183 วันขึ้นไป เสียภาษีอัตราร้อยละ 35 ของเงินได้

ภาษีเงินได้นิติบุคคล

1. บริษัทต่างชาติที่มีถิ่นพำนักในพม่า เสียภาษีอัตราร้อยละ 30 ของเงินได้สุทธิ

2. บริษัทต่างชาติที่จดทะเบียนนอกประเทศพม่า แต่ได้เข้าไปเปิดสาขาในพม่าเสียภาษีอัตราร้อยละ 35 ของเงินได้สุทธิ

กฎหมายแรงงาน

พม่ามีประชากรที่อยู่ในวัยทำงานอายุระหว่าง 15-59 ปี ซึ่งส่วนใหญ่จะทำงานอยู่ในภาคเกษตรกรรมเป็นหลัก อัตราการรู้หนังสือต่ำมากเนื่องจากพม่ามีระดับการศึกษาภาคบังคับเพียง 6 ปี ซึ่งน้อยมาก เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งขาดแคลนสถานศึกษา รวมทั้งอาจารย์ และอุปกรณ์การศึกษา

แม้ว่าประชากรพม่าจะมีความรู้บ้าง แต่ถ้าได้รับการฝึกอบรมและเพิ่มทักษะในวิชาชีพก็สามารถที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากชาวพม่าเป็นคนขยันทำงาน และพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อนำไปประกอบอาชีพ

รูปแบบการลงทุน

การลงทุนจากต่างประเทศได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่เริ่มมีการปฏิรูปทางเศรษฐกิจไปสู่ระบบตลาด รัฐบาลพม่าตั้งเป้าหมายที่จะดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น เพื่อวางรากฐานทางเศรษฐกิจให้แข็งแรง โดยประกาศใช้กฎหมายลงทุนจากต่างประเทศ

การลงทุนในพม่ามี 2 รูปแบบ คือ

1. การลงทุนที่ชาวต่างชาติถือหุ้นทั้งสิ้น
2. การร่วมลงทุนระหว่างนักลงทุนชาวต่างชาติกับพม่า ในการร่วมลงทุนรัฐบาลกำหนดให้ต่างชาติถือหุ้นอย่างต่ำร้อยละ 35 ของเงินทุนทั้งสิ้น การร่วมลงทุนแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ

2.1 การร่วมลงทุนกับรัฐบาลพม่า นักลงทุนชาวต่างชาติสามารถเจรจาขอร่วมลงทุนกับหน่วยงานต่างๆ ของ รัฐบาลพม่าในสังกัดกระทรวงต่างๆ ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 35 ของมูลค่าเงินลงทุนรวม โดยต้องทำโครงการยื่นเสนอต่อ MIC

2.2 การร่วมลงทุนกับเอกชนพม่า นักลงทุนต่างชาติจะต้องลงทุนไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 เช่นเดียวกัน และจะต้องโอนเงินต่างประเทศไปฝากไว้ในธนาคาร การค้าต่างประเทศไม่น้อยกว่าจำนวนขั้นต่ำที่ทางการพม่ากำหนดไว้เช่นเดียวกับกรณีการลงทุนของต่างชาติ

รัฐบาลพม่าได้กำหนดเงินลงทุนขั้นต่ำสำหรับกิจการที่จะได้รับอนุมัติให้ลงทุนในพม่า ตามกฎหมายการลงทุนต่างชาติดังนี้

การทำกิจการค้า และกิจการอุตสาหกรรม	: ไม่ต่ำกว่า 1 ล้านจ๊าด
การประกอบกิจการค้าอย่างเดียว	: ไม่ต่ำกว่า 500,000 จ๊าด
การประกอบกิจการขายบริการ	: ไม่ต่ำกว่า 300,000 จ๊าด

กิจการที่รัฐบาลพม่าอนุญาตให้ต่างชาติลงทุนกิจการเกือบทุกประเภทภายใต้กฎหมายการลงทุนของต่างชาติของสหภาพพม่า จะได้รับอนุญาตให้ลงทุน

กิจการที่เน้นให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ได้แก่ กิจการผลิตเพื่อการส่งออก กิจการที่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งต้องใช้เงินลงทุนสูง กิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง กิจการที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน กิจการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่ในส่วนภูมิภาค

ประเภทกิจการที่เข้าข่ายให้การส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ การเกษตร ปศุสัตว์และการประมง ป่าไม้ เหมืองแร่ ผลิตภัณฑ์อาหาร สิ่งทอ สินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ สินค้าภายในบ้าน ผลิตภัณฑ์ที่ทำจากหนังและการผลิตหนังสัตว์ อุปกรณ์การขนส่ง วัสดุก่อสร้าง กระดาษและเยื่อกระดาษ เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องจักรกลต่างๆ การก่อสร้าง รวมถึงการออกแบบและสำรวจ การขนส่งและคมนาคม การโรงแรม และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ประเภทอุตสาหกรรมการผลิตที่พม่าควบคุมหรือไม่อนุญาตให้ต่างชาติลงทุนเป็นการชั่วคราว แต่จะเปิดเสรีให้ลงทุนใน พ.ศ. 2546

1. อุตสาหกรรมที่ไม่เปิดให้นักลงทุนทั้งพม่า และต่างชาติ ได้แก่ การผลิตเยื่อกระดาษทุกประเภท โดยมีเงื่อนไขว่าหากเป็นการลงทุนของต่างชาติ ต้องเป็นการลงทุนแบบครบวงจร

2. อุตสาหกรรมที่เปิดให้ต่างชาติแบบมีข้อจำกัด ได้แก่ การผลิตและการตลาดสำหรับวัสดุก่อสร้างเฟอร์นิเจอร์ พื้นปาเก้ เป็นต้น ซึ่งใช้ไม้สักเป็นวัสดุหรือไม้ที่จำหน่ายโดยรัฐวิสาหกิจ โดยมีเงื่อนไขว่าหากเป็นการลงทุนของต่างชาติ ต้องเป็นการจำหน่ายโดยองค์การรัฐวิสาหกิจ และเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกเท่านั้น

ประเภทอุตสาหกรรมการผลิตที่พม่าควบคุม หรือมีข้อจำกัดโดยไม่มีกำหนดที่จะเปิดเสรี

1. อุตสาหกรรมที่ไม่เปิดให้นักลงทุนทั้งชาวพม่าและชาวต่างชาติ ได้แก่ การผลิตเครื่องคัมที่เป็นแอลกอฮอล์และไม่ใช่แอลกอฮอล์ การผลิตมอลต์ และเหล้าที่ทำจากมอลต์ เบียร์และเครื่องดื่มอื่นที่ใช้กรรมวิธีการกลั่น การผลิตน้ำอัดลมและเครื่องดื่มที่ไม่อัดลมอื่น ๆ การผลิตยาสูบ การผลิตผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม การผลิตผงชูรส การผลิตแผ่นเหล็กเคลือบสังกะสีทุกฟูก

2. อุตสาหกรรมที่ห้ามเฉพาะนักลงทุนต่างชาติ ได้แก่ อุตสาหกรรมโรงเลื่อยไม้แปรรูป

3. อุตสาหกรรมที่เปิดให้ต่างชาติลงทุนแบบมีเงื่อนไข ได้แก่ การผลิตผลิตภัณฑ์เบเกอรี่ โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องเป็นการผลิตเพื่อการส่งออกเท่านั้น การผลิตไวน์เบียร์ การผลิตไม้อัด แผ่นลามิเนต เปิดให้ลงทุนได้แต่มีเงื่อนไขเนื่องจากนโยบายด้านป่าไม้ การผลิตเวชภัณฑ์ ซึ่งหากเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียงจะได้รับการพิจารณา

ประเภทกิจการภาคเกษตร ป่าไม้ ประมงเหมืองแร่และบริการที่รัฐบาลพม่าสงวนไว้เป็นการชั่วคราว จะเปิดให้ลงทุนโดยเสรีภายใน พ.ศ. 2553

1. อุตสาหกรรมที่ไม่เปิดให้ลงทุนทั้งชาวพม่าและชาวต่างชาติ ได้แก่ ป่าไม้ เหมืองแร่ พลังงาน-เชื้อเพลิง พลังงานไฟฟ้า โดยมีเงื่อนไขต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาล
2. อุตสาหกรรมที่ห้ามเฉพาะนักลงทุนชาวต่างชาติ ได้แก่ การประมงจับปลาทะเลลึกและสัตว์ทะเลอื่น ๆ ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาล
3. การให้บริการด้านขนส่งทางรถไฟ การขนส่งทางอากาศ พستภัณฑ์พิเศษ เช่น ไปรษณีย์ด่วนพิเศษ ต้องร่วมทุนกับรัฐวิสาหกิจ

4. การธนาคาร การประกันภัย จะมีการเปิดเสรีในอนาคต

ภาวะการลงทุนจากต่างประเทศ

พม่าเปิดประเทศใน พ.ศ. 2531 จนถึงวันที่ 31 ตุลาคม พ.ศ. 2544 MIC ได้อนุมัติโครงการลงทุนจากต่างประเทศรวมทั้งสิ้น 359 โครงการเป็นมูลค่าเงินลงทุนรวม 7,406.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ประเทศที่ลงทุนในพม่ามากที่สุด เมื่อพิจารณาจากมูลค่าเงินลงทุนสะสม ได้แก่ สิงคโปร์ สหราชอาณาจักร และไทย ตามลำดับ

มูลค่ากิจการที่ต่างชาติได้รับอนุมัติลงทุนในพม่ามากที่สุด คือ การขุดเจาะน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ รองลงมา คือ อุตสาหกรรมการผลิต ธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยว

ความสัมพันธ์ระหว่างไทย-พม่า

ไทยและพม่าได้สถาปนาความสัมพันธ์เมื่อวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2491 ปัจจุบันได้มีการจัดตั้งกลไกความสัมพันธ์ทวิภาคี โดยจัดตั้ง คณะกรรมการความร่วมมือ (Joint Commission: JC) คณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Committee: JBC) คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee-RBC) คณะกรรมการค้าร่วม (Joint Trade Commission: JTC) ร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และความร่วมมือทางการค้าระหว่างกันในอนาคตภาครัฐบาลได้ทำความตกลง

ระหว่างไทย-พม่า โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน จะได้ลงนามความตกลงร่วมมือด้านการลงทุน กับหน่วยงานส่งเสริมการลงทุนของพม่า เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งสองประเทศ และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การลงทุนของภาคเอกชนไทยในพม่า ขณะนี้ ร่างความตกลงดังกล่าวได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีของไทยแล้ว ส่วนภาคเอกชนได้ทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย กับหอการค้า และสภาอุตสาหกรรมแห่งสหภาพพม่า

ตารางที่ 11 การลงทุนจากต่างประเทศสะสมที่ได้รับการอนุมัติจากทางการพม่าแยกตามประเภทกิจการตั้งแต่ พ.ศ. 2531 – 31 ตุลาคม พ.ศ. 2544

กิจการ	จำนวน โครงการ	มูลค่าเงินลงทุน (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	สัดส่วนมูลค่าเงิน ลงทุน (ร้อยละ)
1. การขุดเจาะน้ำมัน	51	2,355.9	31.8
2. อุตสาหกรรมการผลิต	147	1,578.0	21.4
3. โรงแรมและการท่องเที่ยว	43	1,059.7	14.3
4. การพัฒนาอสังหาริมทรัพย์	18	1,025.1	13.9
5.เหมืองแร่	51	523.4	7.1
6. ปศุสัตว์และประมง	20	283.4	3.8
7. การขนส่งและการคมนาคม	14	283.3	3.8
8. นิคมอุตสาหกรรม	3	193.1	2.6
9. การก่อสร้าง	2	37.8	0.5
10. เกษตรกรรม	4	34.6	0.5
11. อื่น ๆ	6	23.7	0.3
รวม	359	7,406.7	100.0

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. 2545. คู่มือการลงทุนในประเทศไทยพม่า.

กรุงเทพฯ: กระทรวงอุตสาหกรรม.

โอกาสและสู่ทางการลงทุนของไทยในพม่า

ไทยเป็นแหล่งเงินทุนจากต่างประเทศในพม่าที่มีความสำคัญมากเป็นอันดับสองรองจากสิงคโปร์ การลงทุนของไทยกระจายอยู่ตามสาขาต่าง ๆ ได้แก่

1. การลงทุนในอุตสาหกรรมอาหารทะเลแปรรูป สำหรับการผลิตเพื่อตลาดในประเทศพม่า อาหารทะเลแปรรูปมีราคาแพง ขณะที่รายได้ของประชากรต่ำ ความต้องการในประเทศมีจำกัด ดังนั้น จึงเหมาะแก่การผลิตเพื่อการส่งออก แม้จะถูกกว่าบาตรจากสหรัฐ-อเมริกา และสหภาพยุโรป แต่การที่มีทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์กว่าประเทศอื่น ๆ ทำให้สามารถผลิตในอุตสาหกรรมนี้ได้ดี และเป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศมาก และรัฐบาลพม่าให้การส่งเสริมเป็นพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมที่ผลิตเพื่อการส่งออก
2. การลงทุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจุบันพม่ายังขาดแคลนปัจจัยโครงสร้างแทบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นเส้นทางคมนาคม ระบบโทรคมนาคม สาธารณูปโภคต่าง การพัฒนาจึงจะเป็นต้องพึ่งพาเงินทุนและเทคโนโลยีจากต่างประเทศ นักลงทุนไทยจึงมีโอกาที่จะเข้าไปมีบทบาทในสาขานี้
3. การลงทุนการพัฒนาพลังงาน พมามีปริมาณน้ำมันและก๊าซธรรมชาติสำรองจำนวนมาก แต่ยังไม่สามารถผลิตพลังงานได้เพียงพอแก่ความต้องการในประเทศ
4. การลงทุนธุรกิจโรงแรมและท่องเที่ยว ปัจจุบันชาวต่างชาติเดินทางเข้าในพม่าเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะเพื่อการท่องเที่ยว แต่มีผู้ลงทุนในธุรกิจโรงแรมและการท่องเที่ยวในพม่าจำนวนหนึ่ง ซึ่งกระจุกตัวอยู่ในกรุงย่างกุ้งและมณฑลฉะเลย์มากที่สุด ซึ่งเป็นแหล่งศูนย์กลางของธุรกิจ ขณะที่แหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ยัง ขาดแคลนโรงแรมในระดับมาตรฐานสากล
5. การลงทุนในอุตสาหกรรมเซรามิค พมามีปริมาณของวัตถุดิบที่เพียงพอต่อการผลิตและมีคุณภาพดี อัตราค่าจ้างแรงงานต่ำ ควรเป็นการลงทุนเพื่อผลิตสินค้าตอบสนองต่อความต้องการภายในประเทศ ด้านการก่อสร้างทดแทนการนำเข้าเนื่องจากตามลักษณะของสินค้าที่มีน้ำหนักมาก และแตกหักง่ายต้องระมัดระวังในการขนส่ง ทำให้การส่งออกจะมีความยุ่งยาก และมีค่าใช้จ่ายสูง อีกทั้งระบบการขนส่งทางเรือของพม่ายังไม่ได้มาตรฐานเพียงพอ แต่ปัญหาคือเรื่องระบบไฟฟ้าที่มีกำลังไม่สม่ำเสมอจะมีผลกระทบต่อ

กระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิก

ในภาพรวมโอกาสการลงทุนของไทยในพม่ามีมาก เมื่อคำนึงถึงสถานะเศรษฐกิจและการค้า นโยบายของรัฐบาลซึ่งในระยะหลัง รัฐบาลพม่าได้ผ่อนปรนกฎระเบียบด้านการลงทุนจากต่างประเทศลงบ้าง แม้ว่ายังกงมาตรการควบคุมที่เข้มงวดบางประการไว้ ทรัพยากรธรรมชาติในพม่าที่มีอุดมสมบูรณ์และแรงงานที่มีอยู่จำนวนมากทำให้ศักยภาพด้านการลงทุนยังมีอยู่ค่อนข้างมาก ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. พม่าเป็นตลาดในประเทศขนาดใหญ่ ทำให้มีความต้องการบริโภคสินค้ามาก โดยเฉพาะสินค้าทุนเพื่อการก่อสร้าง และสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งจะส่งผลต่อความต้องการเงินตราต่างประเทศของพม่าอย่างมาก
2. การเข้าร่วมเป็นสมาชิกอาเซียนของพม่า จะทำให้พม่ามีการค้าระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น
3. กรุงย่างกุ้งซึ่งเป็นเมืองหลวงและตลาดนำเข้าสินค้าและขายส่งสินค้าที่ใหญ่ที่สุดของประเทศ มีตำแหน่งที่อยู่ใกล้ด้านทิศตะวันตกของไทย และสามารถที่จะทำการขนส่งสินค้าจากไทยไปยังเมืองสำคัญ ๆ ได้หลายวิธี
4. มาตรฐานระบบตลาดภายในพม่ายังไม่สูงมาก ทำให้ต้นทุนด้านการตลาดของผู้ประกอบการต่ำ
5. นโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน จะส่งผลดีต่อการลงทุนของไทยที่เน้นการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อการขายในประเทศ หรือเพื่อใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพม่าเป็นหลัก หรือเพื่อการผลิต การส่งออกอีกทั้งรัฐบาลพม่ายังส่งเสริมบทบาทของรัฐบาลกิจ และพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานภายในประเทศไปพร้อมกัน
6. สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศของพม่าอยู่ในทำเลที่ดี นอกจากนี้ยังมีแม่น้ำสำคัญ 3 สายหลักไหลผ่าน ซึ่งทำให้เกิดพื้นที่ลุ่มเหมาะแก่การเกษตรกรรมที่ให้ผลผลิตต่อพื้นที่ในปริมาณสูง
7. แรงงานของพม่ามีอัตราค่าแรงงานต่ำ ซึ่งเหมาะแก่อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเป็นหลัก
8. การแข่งขันจากประเทศตะวันตกในการลงทุนจากต่างประเทศภายในพม่าจะมีระดับต่ำ เนื่องจากนโยบายด้านการต่างประเทศต่อปัญหาการเมืองในประเทศของพม่า

ปัญหาและอุปสรรคในการลงทุนของไทยในพม่า

ปัญหาทางการเมือง ประเทศพม่าขาดเสถียรภาพทางการเมืองยังคงเป็นปัญหาต่อเนื่องของพม่า ซึ่งส่งผลให้นักลงทุนไม่มีความมั่นใจในนโยบายของรัฐบาล เพราะอาจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา นอกจากนี้ปัญหาชนกลุ่มน้อยเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินธุรกิจของนักลงทุนต่างชาติได้

ปัญหาด้านการเงิน รัฐบาลพม่ามีข้อกำหนดด้านธุรกรรมของบริษัทต่างชาติที่เข้มงวดมาก เช่น ต้องเปิดบัญชี ทั้งที่เป็นเงินสกุลต่างประเทศ และเงินจำกัดกับธนาคารที่ทางการกำหนดเท่านั้น และอัตราแลกเปลี่ยนทางการแตกต่างกับอัตราในตลาดมืดมาก นอกจากนี้รัฐบาลอาจยกเลิกธนบัตรบางชนิดเช่นที่เคยกระทำในอดีต ซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่ธุรกิจมาก

ปัญหาด้านนโยบาย นโยบายของรัฐบาลยังขาดความชัดเจนและมีปัญหาในทางปฏิบัติ เช่น ไม่มีหลักประกันว่ารัฐจะไม่จัดตั้งรัฐวิสาหกิจขึ้นมาดำเนินการแข่งขันกับธุรกิจเอกชนที่ได้รับการส่งเสริมไปแล้ว นอกจากนี้ นักลงทุนยังไม่ได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายและกฎระเบียบต่าง ๆ อย่างทั่วถึง

การขาดแคลนปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานด้านต่าง ๆ ยังไม่ได้รับการพัฒนาที่จะรองรับการลงทุนจากต่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคมนาคมขนส่ง นอกจากนี้รัฐวิสาหกิจบางแห่งยังเป็นผู้ผูกขาดการให้บริการซึ่งมักจะตั้งราคาค่าบริการสูงเกินความเป็นจริงส่งผลให้ธุรกิจต้องรับภาระต้นทุนที่สูงขึ้น

ปัญหาด้านข่าวสารข้อมูล การรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ยังไม่เป็นระบบและไม่ครบถ้วน เช่น สถิติการนำเข้า-ส่งออก ครรชนิผู้ผลิตและครรชนิผู้บริโภค อีกทั้งยังขาดการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้นักลงทุนต่างชาติได้ทราบ